

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΚΔ'

ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19

15 ΙΟΥΛΙΟΥ 1947

ΑΡΙΘ. 27—28

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ο ἐπὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου λόγος τοῦ *Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου*. — † *Μητροπολίτου Σάμου Βίσηναιου*. Αἱ ἰδιάζουσαι μορφαὶ τῆς Ἀνατολικῆς καὶ τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας: ΣΤ' Ἡ διανόησις καὶ τὸ καθ' ὅλου πνεῦμα ἐκατέρας τῶν Ἐκκλησιῶν (τελευταίον). — Π. Ν. *Τρεμπέλα*, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Σύγχρονοι αἰτιάσεις κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ: Δ' Ἡ θρησκεία ξένη πρὸς μεθόδους βίας. — Νόμος περὶ τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης. — Συνοδικαὶ Ἐγκύκλιοι. — Ὁ Προϋπολογισμὸς τοῦ ΤΑΚΕ. — *Παρατηρήσεις*: Ὁ ἄνθρωπος τοῦ Χριστιανισμοῦ. — Σατανισμὸς. — Παρήγορα φαινόμενα. — Οἱ ἐχθροὶ τῆς Ἀνασυγκροτήσεως. — Γνωμοδοτήσεις νομικαὶ περὶ γάμων. — *Χρονικά*. — *Πνευματικὴ Κίνησις* (Σωφρόνιος Εὐστρατιάδης, Παναγ. Πουλίτσας, Ἀλέξ. Διομήδης, Λουτζος Λουτζου, Κορινθίας Μιχαήλ, Γεράσιμος Μικραγιαννανίτης, Ἀναστ. Ἀντωνόπουλος, Ἰω. Παναγόπουλος, Βαρνάβας Τζωρτζάτος, Στρ. Κολαζιδέλης, Ρόδου Ἀπόστολος, Παν. Παναγιωτάκος, Ἀριστ. Κασιμάλλη-Μαλλοῦχου).

Ο ΕΠΙ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ*

Ἄς εἶναι εὐλογημένον τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου, διότι ἤξωσεν ἡμᾶς, ἵνα καὶ πάλιν σήμερον τιμῶμεν τὴν ἐορτὴν τοῦ Ἀποστόλου τῶν ἐθνῶν Παύλου καὶ διαδηλώσωμεν πρὸς αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἰδίας θέσεως, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἐκεῖνος ἀπήθυνε, πρὸ δέκα καὶ ἑννέα αἰῶνων, τὸ πρῶτον καὶ μνημειῶδες κήρυγμά του πρὸς τοὺς σοφὰς τῶν Ἀθηναίων, νὰ διαδηλώσωμεν τὰ αἰσθήματα τῆς βαθείας εὐγνωμοσύνης δι' ὅσα χάριν τῆς ἀληθείας τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ, ἐν μέσῳ μυρίων ἀγῶνων καὶ θυσιῶν, ἐμόχθησεν ὁ θεὸς Ἀπόστολος.

Εἶναι βαρὺς ὁ κλῆρος καὶ δυσχερέστατον τὸ καθῆκον ὄχι μόνον δι' ἐμέ, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς ἀξιοτέρους τῶν ἀνθρώπων, τοὺς ὁποίους θὰ ἐβάρυνε τὸ χρέος νὰ γίνουσι οἱ ὑμνηταὶ τοῦ Παύλου. Καὶ ἡ εὐθύνη ἐκ τῆς ἀδυναμίας αὐτῆς ἡ δικαιοσύνη ἐπιβάλλει νὰ ἀναζητηθῇ ὄχι εἰς τοὺς ἐπιχειροῦντας νὰ σκιαγραφῆσιν τὴν ἀσύλληπτον μορφήν τοῦ Παύλου, ἀλλὰ εἰς τὸν ἴδιον τὸν Ἀπόστολον, ὁ ὁποῖος ἐδημιούργησε

* Ἐλέχθη τῇ 29 Ἰουνίου κατὰ τὸν πάνδημον ἐορτασμὸν τῆς μνήμης τοῦ ἁγ. Ἀποστόλου Παύλου, μετεδόθη δὲ διὰ μεγαφῶνων εἰς τὰς μυριάδας τῶν πανηγυριστῶν καὶ ταυτοχρόνως διὰ τοῦ ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ Ἀθηνῶν.

τεραστίαν ἀπόστασιν μεταξύ ἡμῶν καὶ αὐτοῦ, εἰς τὸν ἴδιον τὸν Παῦλον, ἡ ζωὴ τοῦ ὁποίου εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν ἦτο μία ἀπλή εἰκὼν τῆς ἐν τῷ οὐρανῷ ζωῆς του, ἦτο ζωὴ, ἡ ὁποία ἔκλεμε μέσα τῆς ὀλόκληρον τὸ Χριστόν, τὸν Ὅποιον ὁ Παῦλος περιέφερέν ἡμέρας καὶ νυκτὸς διὰ τὴν ἀγάπην πρὸς τοὺς ἀδελφούς του.

Ἄλλὰ ποῖος ὕμνος καὶ ποῖον ἐγκώμιον θὰ ἦτο ἀντάξιον τῆς μεγάλης τοῦ Ἀποστόλου μας μορφῆς;

Λειμῶνα ἀρετῶν καὶ πνευματικῶν παράδεισον ἀπεκάλει ὁ ἱερός Χρυσόστομος τοῦ Παύλου τὴν ψυχὴν. Μέσα εἰς αὐτὴν ἦνθει ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἀπ' αὐτῆς ἐξεπήγαζον οἱ πνευματικοὶ ποταμοί, διὰ τῶν ὁποίων ἠρδεύθησαν καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ ἀρδεύονται αἱ καρδίαι καὶ αἱ ψυχαὶ τῆς ἀνθρωπότητος.

Τί νὰ εἴπῃ κανεὶς διὰ τὸν Παῦλον, ὁ ὁποῖος ἀνεδείχθη κατὰ πάντα ὑπέρτερος πάντων, ὁ ὁποῖος καθ' ἑκάστην ἐθυσίαζεν ἑαυτὸν, πάντοτε περιέφερον ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ τὴν νέκρωσιν τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ὁ ὁποῖος τόσους θανάτους ὑπέμεινε ὅσας ἡμέρας καὶ ἔζησεν; Πῶς νὰ συλλάβωμεν, πῶς νὰ πλησιάσωμεν κἀν τὴν καταπληκτικὴν μορφήν τοῦ Παύλου, ὁ ὁποῖος διατρέχων, κατὰ τὸν Ἱερὸν Χρυσόστομον, ὡς πνεῦμα καὶ πῦρ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν βάρβαρον, διασχιζὼν πᾶσαν τὴν ὑπὸ τὸν ἥλιον γῆν, διαπλέων πᾶσαν τὴν θάλασσαν, οὐχὶ ἀπλῶς ὀδοιπορῶν, ἀλλὰ ἐν μέσῳ μυρίων ἐμποδίων καὶ κινδύνων, ἠδυνήθη, οὐχὶ διὰ τῆς βίας, οὐδὲ διὰ χρημάτων καὶ φίλων, ἀλλὰ διὰ μόνου τοῦ Σταυροῦ τῆς ἀγάπης νὰ μεταστρέψῃ τὴν ζωὴν τῆς ἀνθρωπότητος, σπειρῶν τὸν λόγον τῆς εὐσεβείας, διαλύων τὰς πλάνας, κρημνίζων τὴν εἰδωλολατρείαν καὶ ἐγκαθιδρύων τὴν ἀλήθειαν; Μὲ μόνην τὴν δύναμιν τοῦ Σταυροῦ τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἀγάπης ἐφράξε στόματα καὶ σοφῶν καὶ ρητόρων καὶ ἀρχόντων καὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων καὶ αυτοκρατόρων καὶ ἀνέτρεψε καὶ ἐκρήμισε καὶ κατεδάφισε καὶ ἀνεκαίνισε καὶ ὠκοδόμησε, μόνος αὐτὸς κατὰ πάντων παλαιῶν.

Ὀλόκληρος ἡ τότε γνωστὴ οἰκουμένη ἀντιβοῦ εὐλαβῶς τὸ ὄνομά του. Τὰ ἴχνη τῶν βημάτων του εἶναι ἀποτυπωμένα καὶ εἰς τὰς τρεῖς γηραιάς ἡπείρους. Εἰς τὰ ἐρείπια τῶν περασμένων πολιτισμῶν σελαγίζει ἡ δόξα του. Ἡ ἡχώ συ-

κρατεί ζηλοτύπως τούς έμπνευσμένους λόγους του. Αί πρώται ύποδειγματικά 'Εκκλησίαί είναι έργον του. Τό παράδειγμά του είναι όλόκληρος άποκάλυψις. 'Η διδαχή του είναι άληθινά κατακληλούσα μουσική. 'Η πίστις του άθραυστος γρανίτης. Τά έπιχειρήματά του κυκλώπει ογκόλιθοι πειθούς. 'Η μέθοδός του Παρθενών-άριστούργημα-λογικής και κάλλους. 'Η αγάπη του πρὸς τὰ τέκνα τῆς 'Εκκλησίας άπροσμέτρητος.

'Ατρόμητος ποντοπόρος διασχίζει τὸν κόσμον και μεταλαμπαδεύει πανταχοῦ τὸ φῶς τῆς ἀληθείας και μεταδίδει τὴν φλόγα τῆς πίστεως εἰς αὐχηρὰς ψυχὰς και ψυχρὰς καρδίας. 'Εργάζεται νυχθημερόν, διδάσκει, παραδειγματίζει, οργανώνει τὰς πρώτας ἀραιὰς φάλαγγας τῶν προσηλύτων. Και ταῦτα πάντα, ὡς εἶπον, ἀδιαφορῶν πρὸς κάθε δεινὸν και ἀψηφῶν κάθε κίνδυνον. Γνωρίζει τὰς τραχύτητας τῆς αἰχμαλωσίας, τὴν ὀδύνην τῶν ραβδισμῶν, τὴν κακουργίαν τῶν ληστῶν, τὴν ὑπουλότητα τῶν ἐνεδρῶν, τὴν ἀποκαρτέρησιν τῶν ὁπαδῶν, τὸ μῖσος τῶν ἀντιπάλων. Δὲν ὑπάρχει δοκιμασία, δὲν ὑπάρχει μόχθος και ἀλγηδῶν, ποῦ νὰ δαμάζουν τὸ θάρρος του και νὰ πτοοῦν τὸ ἥρωϊκόν του φρόνημα. Και ἀπὸ τὰ βάρη τῆς φυλακῆς και ἀπὸ τὰς ἀλύσεις τῆς αἰχμαλωσίας και ἀπὸ τὸ ἄντρον τῶν ληστῶν ἐκπέμπεται τὸ ἴδιον πάντοτε ὑψηλόφρον κήρυγμα τῆς αὐταπαρνήσεως, τῆς καρτερίας, τῆς ὑπομονῆς, τῆς αὐτοθυσίας και τῆς αγάπης.

Τὸ παράδειγμα τοῦ Κυρίου ἐμψυχώνει πάντοτε τὸν 'Απόστολον Παῦλον εἰς τὴν γιγαντιαίαν προσπάθειάν του. 'Η πίστις σώζει. 'Η 'Αρετή θωρακίζει. 'Η ἀφοσίωσις χαλυβδώνει. 'Αλλ' ἡ θυσία εἶναι ἀναγκαῖον συμπλήρωμα κάθε ὑψηλῆς ιδέας. Και ὁ Παῦλος βαδίζει ἐπὶ τὰ ἴχνη τοῦ Κυρίου του. Κηρύττων τὸ Εὐαγγέλιόν του ἔχει προβλέψει τὰ πάντα. Γνωρίζει, ὅτι εἰς κάποιον μέρος ἔχει και δι' αὐτὸν στηθῆ ἓνα ἰκρίωμα. Και προχωρεῖ θαρραλέος, ἀκαταμάχητος, μετὴν ψυχῆν γεμάτην ἀπὸ τὴν γαλήνην τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ καθήκοντος, ἀντιμετωπίζων «μετὰ χαρᾶς», ὅπως ἔλεγεν ὁ ἴδιος πρὸς τοὺς ἱερεῖς τῆς 'Εφέσου, τὰ ἀναμένοντα αὐτὸν δεσμὰ και φυλακὰς. Τίποτε δὲν τὸν ἀναχαιτίζει εἰς τὰς μακρὰς πορείας του. Στήριγμά του ὁ 'Εσταυρωμένος 'Ιησοῦς. Και βραβεῖον εἰς τὸ τέρμα τῶν κόπων ἡ Δικαίωσις—ὁ στέφανος τοῦ μαρτυρίου.

Σεμνύνεται, πάντοτε ἐν Κυρίῳ, ὀνομάζων ἑαυτὸν ὁ Παῦλος ἀπόστολον τῶν 'Εθνῶν. Και δικαίως, διότι ἐπὶ ἔτη μακρὰ συνήγειρε ξένους λαοὺς και συνεκλόνησεν ἀπίστους μάζας μετὸ φλογερὸν κήρυγμά του. 'Αλλ' ἄρα γε δι' αὐτὸ μόνον φέρει τὴν προσαγόρευσιν αὐτὴν και ἀνυψώθη ἐπὶ τοσοῦτον εἰς τὴν συνείδησιν τῶν 'Εθνῶν; Βεβαίως ὁ 'Απόστολος ὑπῆρξεν ἀκαταπόνητος εἰς περιόδους, ἀκατάβλητος εἰς τὴν προσπάθειαν τῆς ἱεραποστολῆς του και ἡ δρασὶς του ἐκτείνεται ἐφ' ὄλων σχεδὸν τῶν

ἔθνῶν τῆς ἐποχῆς του. 'Εν τούτοις, πέραν κάθε πορείας και κάθε κόπου τὸν ἀνέδειξε κορυφαῖον εἰς τὴν συνείδησιν τῶν μεταγενεστέρων χριστιανικῶν γενεῶν 'Απόστολον τῶν 'Εθνῶν, δηλαδὴ πνευματικὸν χειραγωγὸν και ὀδηγὸν τῶν ἀλλοθρήσκων, ἡ βαθεῖα πίστις εἰς τὴν θεῖαν κλήσιν του ὡς σκεύους τῆς ἐκλογῆς, ἡ καταπληκτικὴ μεγαλοφυΐα του, ἡ καθοσίωσις του εἰς τὸ ἔργον του και τὸ παγκόσμιον κύρος τῆς διδαχῆς του. Λαοί, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἔζησε, πρὸς τοὺς ὁποίους και προφορικῶς και ἐγγράφως ἐπεκοινώνησεν, ἐξηλείφθησαν ἀπὸ τὴν ἱστορικὴν σκηνήν. Οἱ πολιτισμοὶ τῶν ἐτάφησαν ἢ ἐλησμονήθησαν. 'Ο κοινωνικὸς βίος τῶν ἔπαυσε πρὸ πολλοῦ νὰ ἔχη ἐνδιαφέρον διὰ τὴν πρόδοον. Παρὰ ταῦτα, αἱ ἐπιστολαὶ πρὸς αὐτοὺς, ποῦ ἀπήυθυνεν ὁ Παῦλος, παραμένουν πάντοτε μνημεῖα ἀκατάλυτα εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἄπαντα. Και τὸ ὄνομα τῶν λαῶν αὐτῶν ἐπιζῆ εἰς αὐτὰς και δι' αὐτῶν.

Παράδειγμα ἐλάχιστον ἡ Κόρινθος, ἡ πόλις, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ 'Απόστολος Παῦλος ἴδρυσεν και ὠργάνωσε μίαν ἐκ τῶν πρώτων χριστιανικῶν 'Εκκλησιῶν, ἐν μέσῳ ποικίλων δυσχερειῶν και πολυμόρφου κοινωνικῆς συνθέσεως. 'Απὸ τὴν παλαιὰν ἐκείνην πόλιν, τὴν πολυάνθρωπον, τὴν ἀφνειὸν Κόρινθον, τί μένει σήμερον; σχεδὸν τίποτε. 'Ο ρωμαϊκὸς σίδηρος, ὁ χρόνος, ὁ ἀμείλικτος νόμος τῆς φθορᾶς ἀνέτρεψε τὰ πάντα. Και ὅμως, πέραν τοῦ χρόνου ὑψοῦται πελωρία ἡ μνήμη τοῦ Παύλου, τὸ δὲ ὄνομά του ἀνακαλεῖ, ἐν τῇ συναρτήσῃ τῶν παραστάσεων, εἰς τὴν σκέψιν ὄλων τῶν πολιτισμένων κοινωνιῶν τὸ ὄνομα τῆς Κορινθοῦ ὡς κατ' ἐξοχὴν ἑστίας και κέντρου μῖς ἐκ τῶν γονιμωτέρων δημιουργιῶν τοῦ 'Αποστόλου τῶν 'Εθνῶν.

Τὸ αὐτὸ θὰ ἠδύνατο νὰ εἶπη τις διὰ τὰς 'Αθῆνας, τὴν πόλιν, τὴν ὁποίαν ὁ Παῦλος κατὰ τὴν ἐπίσκεψίν του ἐγνώρισε κατείδωλον, κενόδοξον διὰ τὸ λαμπρόν της παρελθὸν και παραπαίουσαν ἐν τῷ μεσῳ τόσων ἀμφιβολιῶν περὶ τῆς ἀξίας τῶν θρησκευτικῶν διηγήσεων και τὸν φιλοσοφικῶν θεωρημάτων. Εἰς τὸν βωμόν τοῦ 'Αγνώστου Θεοῦ ἔδωκε ζῶην και εἰς τὴν ἄψυχον λατρείαν του ἀξιολογικὸν περιεγόμενον. 'Υπεράνω τῆς 'Ακροπόλεως, ἐνῶ πλέον ἔδυε τὸ ἄστρον τῆς 'Ελληνικῆς δόξης, ὑψωσε τὸν πάμφωτον πυρσὸν τῆς ἀληθείας, τὸν ὁποῖον ἤναψεν εἰς τὴν 'Αγίαν γῆν. Και ὑπὸ τὴν θαυματουργὸν πνοὴν τῆς νέας, τῆς 'Ελληνικῆς Θρησκείας, ἡ 'Ελλάς ὀλόκληρος ἀνέκυψε βραδύτερον ἀπὸ τὴν τέφραν τῶν ἱστορικῶν ἀναμνήσεων ἀκμαία πάλιν και ζωηρά, διὰ νὰ γίνῃ κιβωτὸς τῆς ἀκραίφνοῦς διδασκαλίας τοῦ Κυρίου, ὡς αὕτη παρεδόθη εἰς τοὺς ἐπιγιγνομένους διὰ τῆς 'Ελληνικῆς γλώσσης.

Τρόφιμος τῆς 'Ελληνικῆς παιδείας ὁ 'Απόστολος Παῦλος, ἐκτιμῶν βαθύτατα τὰς ὑπηρεσίας, τὰς ὁποίας ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα και ἡ ἑλληνικὴ διανόησις εἶχον προσφέρει εἰς τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀνθρωπότητος, ὠμίλησε και ἔγρα-

ψεν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν. Τοιοῦτοτρόπως ἀνέδειξε τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν μόνιμον ὄργανον παγ-
χριστιανικῆς συνεννοήσεως καὶ ἀπεθησαύρισεν εἰς αὐτὴν ὄλους τοὺς μαργαρίτας τῆς μεγαλο-
φυίας του, ὅλον τὸν πλοῦτον τῆς πίστεως καὶ τῆς διδασκαλίας του περὶ τοῦ «πῶς δεῖ κατὰ Χριστὸν ζῆν καὶ πολιτεύεσθαι».

Εἰς τὴν γλῶσσαν ἢ τὴν γραφίδα τοῦ Παύλου αἱ ἑλληνικαὶ λέξεις ἀποκοτῶν μίαν ἰδιαιτέραν δύναμιν καὶ μίαν γοητεῖαν ἐξαιρετικὴν, τὴν ὁποῖαν δὲν εἶχε γνωρίσει ὁ καταρρέων Ἑλληνισμός, ἀφ' ὅτου ἐσίγησε τὸ βῆμα τῆς Πνυκὸς καὶ ἀπέθανον αἱ μέλισσαι τοῦ Ὑμηττοῦ.

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ὑπῆρξε τὸ κατ' ἐξο-
χὴν ἱστορικὸν πρόσωπον, τὸ ὁποῖον ἐχάλκευσε τοὺς ἀκαταλύτους δεσμοὺς μετὰ τοῦ ἑλλη-
νισμοῦ καὶ τοῦ χριστιανισμοῦ. Ἐκτοτε οἱ δύο αὐτοὶ κόσμοι ἀναχωνεύονται εἰς ἓνα πολιτισμὸν, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ ἑλληνισμὸς δανίζει τὸ σύντομον σχετικῶς παρελθὸν καὶ ὁ χριστιανισμὸς τὸ ἀπέραντον μέλλον. Εἶναι κοινοὶ ἔκτοτε οἱ ἀγῶ-
νες ὑπὲρ τῶν ἰδεωδῶν, τὰ ὁποῖα καθιέρωσεν ἡ διδασκαλία τοῦ Κυρίου καὶ ἐκήρυξεν ὁ Παῦλος. Εἶναι κοινοὶ οἱ κίνδυνοι, κοιναὶ αἱ δοκιμασίαι, κοινοὶ οἱ διωγμοί, κοινὰ τὰ παθήματα.

Πρέπει νὰ ἐμβαθύνῃ τις εἰς τὴν σπουδὴν τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, νὰ ἐγκύψῃ εἰς τὴν ἰδεολογίαν του, νὰ μελετήσῃ τὰς θεο-
πνεύστους ὑποθήκας του, νὰ ἀνατάξῃ τὴν λο-
γοτεχνικὴν του ἐπίδοσιν διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ ἐκτι-
μῆσῃ τὸ ἀσύγκριτον μεγαλεῖόν του. Πιστεύει βαθυτάτα εἰς τὰς ἐντολάς τοῦ Κυρίου, τὰς ὁποίας ἐρμηνεύει πρακτικῶς μὲ πνεῦμα εὐρὺ καὶ ἀπηλλαγμένον προκαταλήψεων καὶ ἀδυναμιῶν. Διακηρύττει τὴν θεῖαν δικαιοσύνην ὡς κανόνα τῆς τελικῆς δικαιοσύνης τῶν ἀνθρωπίνων ἀξιών. Στηλιτεύει τὴν κλίσιν πρὸς τὴν ἁμαρτίαν, ἡ ὁποία εἶναι ἡ μόνη αἰτία τῆς ἀνθρωπίνης δυστυ-
χίας καὶ καταπτώσεως. Καλεῖ τοὺς πιστοὺς εἰς σύμπνοιαν ἐν τῇ λατρείᾳ τοῦ Θεοῦ. Παρέχει ἑαυτὸν πρότυπον ἀσκητικῆς ἀρετῆς καὶ ἀγνό-
τητος, χωρὶς ὅμως νὰ ἀποκλείῃ ἀπὸ τοὺς πι-
στοὺς ὅσας ἐλευθεριότητας συγχωροῦν αἱ ἀνάγκαι τῆς ζωῆς καὶ ἡ θέλησις τοῦ Νόμου. Θὰ ἦτο δύσκολον, ἂν ὄχι καὶ ἐντελῶς ἀδύνατον, νὰ εὕρη τις μετὰ τῶν κειμένων σελίδας τόσοσιν βαθέως φιλοσοφημένας ὑπὸ ἔποψιν κοινωνικῆς διαβί-
σεως, ἀλλὰ καὶ τόσοσιν ὑποβλητικὰς ὑπὸ ἔποψιν ἀφοσιώσεως πρὸς τὰς χριστιανικὰς ἀληθείας. Ἡ ἐμβριθεία τῶν ἰδεῶν, ὁ πλοῦτος τῶν παρατηρήσεων, τὸ πλάτος τῶν γνώσεων, ἡ δξύνοια τῶν κρίσεων, συμπλέκονται ἀρμονικώτατα εἰς τὴν ἀπλὴν, ἀλλὰ ἀδρᾶν καὶ ἀριστοτεχνικὴν δια-
τύπωσιν. Καὶ ὅλαι αὗται αἱ ἐξωτερικαὶ ἀρεταὶ τῆς σκέψεως καὶ τῆς ἐκδηλώσεως ἐπιστέφονται καὶ συμπληρώνονται ἀπὸ τὴν ἀκλόνητον προσῆ-
λωσιν καὶ ἐπίμονον ἀσκησιν τῆς ἀγάπης, ἡ ὁποία εἰς τὸν κόσμον τοῦ Παύλου ἀποτελεῖ τὸν ἀκρο-
γονιαῖον λίθον τοῦ χριστιανικοῦ οἰκοδομήμα-

τος. Τίποτε διὰ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον δὲν ἀξίζει εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν ὅσον ἡ ἀγάπη.

Ἄλλ' ἄς ἀφήσωμεν πρὸς στιγμὴν τὸν ἴδιον τὸν Παῦλον νὰ ὁμιλήσῃ περὶ τῆς ἀγάπης. «Ἐάν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἠχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον· καὶ ἐάν ἔχω προ-
φητεῖαν καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν, καὶ ἐάν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν, ὥστε ὄρη μεθιστάνειν, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν εἰμι. Καὶ ἐάν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ ἐάν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα καυθήσομαι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι. Ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται, ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ, ἡ ἀγάπη οὐ περπερευεται, οὐ φυσιοῦται, οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ κακόν, οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ· πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει· ἡ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει. Εἴτε δὲ προφητεῖται, καταργηθήσονται· εἴτε γλώσσαι, παύσονται· εἴτε γνῶσις, καταργηθήσεται».

Καὶ τοιοῦτος, πράγματι, ὑποδειγματικὸς, πλήρης ἀγάπης ὑπῆρξεν ὁ βίος τοῦ Παύλου. Πλήρης ἀγάπης, ἀγάπης χωρὶς ὄρους καὶ χωρὶς ὄρια, χωρὶς διακρίσεις φυλῶν καὶ χωρὶς ἰδιαιτέρας προτιμήσεις. Ἠγάπα τοὺς πάντας, προσήυχοτο δι' ὄλους, ἐμόχθη ὑπὲρ πάντων, ὑπέμενε δοκιμασίας δι' ὄλους καὶ ὑπέστη τὸ μαρτύριόν του εἰς τὴν Ρώμην ὑπὲρ ὀλοκλήρου τοῦ χριστιανικοῦ πληρώματος.

Ἴδου ἐν ἀμυδροτάτῃ σκιαγραφίᾳ ἡ ζωὴ καὶ τὸ ἔργον τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν Παύλου, τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἀθηναίων. Ἴδου τί εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον συνήγειρε καὶ ἡμᾶς σήμερον ἐν εὐλαθείᾳ καὶ τιμῇ πρὸς τὸ πρόσωπόν του, εἰς τὴν θεῖαν αὐτὴν, ἀπὸ τῆς ὁποίας ὁ Παῦλος ἀπηυθύνθη εἰς τοὺς ἄρχοντας τοῦ πνεύματος εἰς τὴν κατείδωλον πόλιν τῆς Ἀθηνᾶς. Ἀλλὰ νομίζω, ὅτι ὑπὲρ πᾶσαν τιμὴν, ὑπὲρ πᾶν ἐγκώμιον καὶ ὑπὲρ πάντα ὕμνον θὰ διεδηλοῦμεν κατὰ τὸν καλύτερον τρόπον τὸν ἑορτασμὸν τῆς σημερινῆς ἡμέρας, ἐάν ἐπλησιά-
ζαμεν περισσότερο τὴν ζωὴν μας πρὸς τὴν ζωὴν τοῦ Παύλου καὶ ἐνημονίζαμεν αὐτὴν πρὸς ἐκείνην, ἡ ὁποία ἔδιδε τὴν δύναμιν εἰς τὸν Παῦλον—παρὰ τὴν σταθερῶς ταπεινόφρονα διά-
θεσιν αὐτοῦ—νὰ λέγῃ «ζῶ δὲ οὐκ ἔτι ἐγώ, ζῆ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός». Ἄς προσπαθήσωμεν νὰ γνωρίσωμεν καλύτερον τὸν Παῦλον, νὰ πλησιάσωμεν περισσότερο εἰς τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ἀπὸ τοῦ μέσου τῆς ὁποίας ἀναδίδεται πάντοτε δρο-
σερὸν καὶ ζωογόνον τὸ ἄρωμα τοῦ Θεοῦ Πνεύματος. Αὐτὸ ἄς κυριαρχήσῃ εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν, διὰ νὰ ἔχωμεν ἀνάλογον τὴν καρποφορίαν ἐν τῇ ζωῇ ἡμῶν, ὅπως ἔλεγεν ὁ Ἀπόστολος: «ὁ δὲ καρπὸς τοῦ Πνεύματός ἐστιν ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, πραότης, ἐγκράτεια».

Τὴν ἀγάπην αὐτὴν καὶ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν χαρὰν ἐκ τῶν ἀρετῶν αὐτῶν θὰ ἠύχεται σήμερον ὁ Ποιμενάρχης ὑμῶν πρὸς πάντας ὑμᾶς. Τὴν ἀγάπην αὐτὴν καὶ τὴν εἰρήνην θὰ ἠύχόμεθα ὅλοι μαζὺ εἰς τὸ πολυπαθὲς ἡμῶν Ἔθνος, τὸ ὁποῖον τόσον δεινῶς χειμάζεται, ὑποβλεπόμενοι καὶ ἐπομένως πολιορκούμενοι ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν τῆς Ἑλληνικῆς Πατρίδος καί, τὸ χειριστον πάντων, κακοποιούμενοι μὲ τὴν ἀκατανόητον καὶ ἄφρονα—διὰ τὰ νὰ περιορισθῶ, χάριν τῆς ἡμέρας, εἰς μόνον τοὺς χαρακτηρισμοὺς αὐτοῦς—τακτικὴν τῶν ἰδίων αὐτῆς τέκνων, τὰ ὅποια ἐξέκλιναν ἀπὸ τὸν δρόμον τοῦ ἐθνικοῦ καθήκοντος.

Ἰδοῦ, ἐπαναλαμβάνω, ὁ καλύτερος ἐορτασμὸς τῆς σημερινῆς μεγάλης ἡμέρας, ἰδοῦ ὁ δρόμος ὁ φέρων πρὸς τὴν χαρὰν καὶ τὴν εὐτυχίαν. Τὸν διηγόισεν ἡ θυσία τῆς ἀγάπης τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν καὶ τὸν ἐπεμελήθη καὶ ἐλείανεν ὁ θεῖος Παῦλος διὰ τῶν μακρῶν ἀγώνων του καὶ τῆς ὀλοκληρωτικῆς του ἀναλώσεως εἰς τὴν πιστὴν τήρησιν τοῦ ἀγίου θελήματος τοῦ Κυρίου.

Καὶ εἰς τὸν δρόμον αὐτὸν δὲν θὰ εἴμεθα μόνοι· θὰ φωτιζόμεθα καὶ θὰ ἐνισχυώμεθα καὶ θὰ εὐλογούμεθα ἀπὸ τὸν Ἀπόστολον τῶν Ἑθνῶν, ὁ ὁποῖος ἀπὸ τῶν οὐρανίων ἀψίδων τῆς θείας του μακαριότητος ἐπαναλαμβάνει καὶ πρὸς ἡμᾶς: «Λοιπὸν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε, τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε· καὶ ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν».

Αἱ Ἰδιάζουσαι Μορφαὶ

ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛ. ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΤΟ ΒΑΘΥΤΕΡΟΝ ΝΟΗΜΑ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

ΣΤ'. Ἡ διανόησις καὶ τὸ καθ' ὅλου

πνεῦμα ἐκατέρως τῶν Ἐκκλησιῶν.

(Τελευταῖον)

Αἱ Ἐκκλησίαι Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως διαφέρουν κατὰ τὴν διανόησιν. Ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία ἀναμινύει πολλὴν ρωμαϊσμὸν εἰς τὴν βίωσιν καὶ τὴν ἐξωτερικεύσιν τοῦ χριστιανισμοῦ. Ἐντὸς τοῦ διοικητικοῦ τῆς συστήματος ἡ χριστιανικὴ ἐλευθερία δὲν βιοῦται εἰς τὸ βαθύτερον νόημά της, καθοδηγεῖται· ἀλλ' ἡ καθοδήγησις αὐτὴ προέρχεται σχεδὸν μόνον ἐκ τῶν ἄνω, ἐκ τῆς Ἱεραρχίας της. Ἡ πειθαρχία, τὴν ὁποίαν ἐπιβάλλει ὄχι μόνον εἰς τὰς στρατιὰς τῶν κληρικῶν μελῶν της, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς πιστοὺς, εἶναι λίαν αὐστηρά. Ἡ ἀντίληψις της, ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ ὀλοκληρωμένη βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐπιτρέπει νὰ τὴν ἐξηγῇ κατὰ τρόπον, ὥστε καὶ νέα δόγματα νὰ δημιουργῇ, καὶ τὰ δόγματα αὐτὰ νὰ μὴ εἶναι ἀπλαῖ ἐρηνηταῖα προὔπαρχούσης δογματικῆς ἀληθείας, ἀλλὰ νέα ἀλήθειαι ποὺ δὲν δικαιολογοῦνται ὑπὸ τῆς ὀρθῆς χριστιανικῆς παραδόσεως. Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἠῦρνε πρὸ παντὸς τὸ χάσμα μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, ὑπῆρξεν ἡ

δημιουργία τοῦ δόγματος τοῦ ἀλαθῆτου, ποὺ εἶναι ἀφ' ἐνὸς μὲν ἀπόρροια τῆς ἀκατανόητου ἀξιώσεως περὶ πρωτείου τοῦ Πάπα ἐντὸς τῆς καθόλου Ἐκκλησίας, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἀντισῆμα τῆς ἀπολείας τῆς κοσμικῆς του ἐξουσίας κατὰ τὴν Ἐνωσιν τῆς Ἰταλίας ὑπὸ τὸν Βίκτωρα Ἐμμανουήλ. Διὰ τοῦ δόγματος τοῦ ἀλαθῆτου καταλύονται αἱ Σύνοδοι, καὶ αἱ Οἰκουμενικαὶ ἀκόμη, ὡς ὄργανα ἀποσαφηνίσεως τῆς ἐξ ἀποκαλύψεως ἀληθείας, καὶ προσβάλλεται καιρῶς ὄχι μόνον ἡ ἱστορικὴ συνείδησις τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ τὸ πολίτευμά της ποὺ διευτυπώθη ἀπὸ τὸ Ἑλληνοχριστιανικὸν πνεῦμα ὡς πνεῦμα ἐλευθερίας καὶ ἀνθρωπίνης ἀξιοπορείας. Ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι δοξασίαι καὶ ἄλλα ἔθιμα, τὰ ὅποια χωρίζουν τὴν Δυτικὴν ἀπὸ τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν, ὡς εἶναι τὸ filioque, κατὰ τὸ ὁποῖον τὸ τρίτον πρόσωπον τῆς Ἁγίας Τριάδος ἐμφανίζεται μειωμένον· κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν, ὅπου τὸ Ἅγιον Πνεῦμα εἶναι ἰσοτίμον, ἰσοδύναμον πρὸς τὰ δύο ἄλλα θεῖα πρόσωπα. Καὶ ἐνῶ εἰς τὴν Δυτικὴν Ἐκκλησίαν κυρίαρχος σκέψις της εἰς τὸ ἔργον τῆς λυτρώσεως εἶναι ἡ δικαίωσις, ἡ ἐξαγορὰ τῆς ἁμαρτίας διὰ τῶν θυσιῶν, εἰς τὴν Ἀνατολικὴν κυριαρχεῖ ὁ φωτισμὸς καὶ ἡ μεταμόρφωσις τῆς Κτίσεως, ἡ ἐνεργουμένη διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἐν πάσῃ περιπτώσει τὸ ἀλάθητον τοῦ Πάπα εἶναι τὸ μεγαλειότερον πρόσκομμα ποὺ ἀνηγέρθη ὡς πρὸς τὴν προσέγγισιν καὶ τὴν συνάντησιν τῶν δύο Ἐκκλησιῶν.

Εἶναι ἀληθές, ὅτι τὸ ἀπολυταρχικὸν σύστημα τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡ τυφλὴ πειθαρχία εἰς τὴν διοίκησιν της προσεπόρισεν εἰς αὐτὴν μίαν κολοσιαίαν δύναμιν, ἀλλ' εἶναι ἐπίσης ἀληθές, ὅτι ἡ ἀνάπτυξις τῆς πνευματικῆς ζωῆς τῶν λαῶν καὶ αἱ νέα κοινωνικαὶ κατευθύνσεις δὲν εἶναι εὐκόλον νὰ συμβιβασθοῦν μὲ τὰ συστήματά της καὶ τὴν διανόησιν της. Οἱ χριστιανοὶ της, ἐνῶ εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν των συνείδησιν ὑποκύπτουν εἰς τὴν ἀπολυταρχίαν τῆς Ἐκκλησίας των, εἰς τὴν πολιτικὴν των ζωὴν γίνονται δημοκρατικοὶ πάσης ἀποχωρήσεως. Σήμερον εἰς τὴν Γαλλίαν, ἔνα ἀπὸ τὰ ἰσχυρότερα πολιτικὰ κόμματα εἶναι τὸ καθολικὸν προοδευτικὸν κόμμα. Ἄλλ' οἱ ὀπαδοὶ του εἶναι ὅλοι δημοκράται εἰς σοσιαλιστικὴν μορφήν. Ἡ θρησκευτικὴ των διαπαιδαγώγησις δὲν συμβιβάζεται ἀπολύτως μὲ τὰς πολιτικὰς των ἀρχάς. Ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία εἶναι φιλελευθέρη καὶ ὡς διανόησις καὶ ὡς πολίτευμα. Οἱ πιστοὶ της δὲν προσκρούουν εἰς τὴν μητέρα των Ἐκκλησίαν ὡς πρὸς τὰς δημοκρατικὰς των δοξασίας, ἀρκεῖ νὰ μὴ υἱοθετήσουν ὑλιστικὰ οἰκονομικὰ κοινωνικὰ συστήματα, ἐντὸς τῶν ὁποίων νὰ σβύνη ἡ ἀνθρωπίνη ἐλευθερία καὶ ἡ ἀνθρωπίνη ἀξιοπορεία. Κατ' αὐτὴν, ὁ ἀνθρώπος εἶναι ἡ ὑπεράτατη ἀξία εἰς τὸν κόσμον. Ἡ ἐλευθερία του εἶναι ὁ οὐσιώδης, ὁ ἀναγκαῖος ὅρος τοῦ σχηματισμοῦ τῶν θεσμῶν της, τοῦ συνοδικοῦ δημοκρατικοῦ τῆς πολιτείας. Τὸ πολίτευμά της εἶναι ὑπόδειγμα πάσης ἀληθοῦς δημοκρατίας, ἡ ὁποία, διὰ νὰ παραμένῃ ἀναλλοίωτος εἰς τὸν χαρακτῆρά της, δὲ φείλει νὰ ἔχη ὡς κέντρον τῆς λειτουργίας της νόμους καὶ θεσμούς, ποὺ νὰ σέβωνται ἀπολύτως τὴν ἐλευθε-

ριαν, να την καθοδηγούν εις συναίσθησιν τῆς βαθείας προσωπικῆς εὐθύνης, εις τὴν ὁδὸν τῆς ἐκουσίας πειθαρχίας, τῆς ἐκουσίας θυσίας χάριν τῶν ἄλλων, να τῆς ἐπιτρέπουν να ἀνθίξῃ ὡς πνευματικὴ δημιουργία, ὡς πολιτισμὸς πληρεστέρας δικαιοσύνης, περισσοτέρας ἀγάπης.

Ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία ὡς κραταιὰ ὀργάνωσις ἐπάλαυσε καὶ παλαίει κατὰ μυρίων κινδύνων ποὺ ἐνεφανίσθησαν κατὰ διαφόρους ἐποχὰς κατὰ τοῦ χριστιανισμοῦ. Ἡ δύναμις τῆς παραμένει ἀπροσμάχητος, οὔτε πολιτικαὶ ἐπαναστάσεις, οὔτε θρησκευτικαὶ διαμαρτυρίαι καὶ στάσεις, οὔτε κοινωνικαὶ ἐξεργήσεις, οὔτε συστήματα φιλοσοφικὰ πάσης φύσεως ἐκλόνισαν τὰ θεμέλιά της. Ἐντὸς τῶν ἀναστατώσεων αὐτῶν παραμένει ὡς βράχος ἀδιάσειστος καὶ κρατεῖ ἐντὸς ὠρισμένης πνευματικῆς κατευθύνσεως ἑκατομμύρια ὀπαδῶν της εἰς ὅλην τὴν ὑδρόγειον. Ἀπὸ τοιαύτης ἀπόψεως τὴν περιβάλλει ἕνας γενικὸς σεβασμὸς. Ἐχει ὅμως τὰς ὑπερβολὰς της, καὶ εἰς τινὰ σημεῖα ἐνήγησε παραχαράξεις τῆς χρησιμικτικῆς ἀληθείας, ὅπως εἶναι ἡ ὑπ' αὐτῆς χρησιμοποίησις τῶν ὑπερτάκτων λεγομένων ἔργων τῶν Ἁγίων πρὸς ἄφπειν ἀμαρτιῶν τρίτων καί, πρὸ παντός, τὸ ἀλάθητον τοῦ Πάπα. Διὰ ταῦτα, ὁ Προτεσταντισμὸς δὲν εἶχεν ἐντελῶς ἀδικῶν να διαμαρτηρηθῇ κατὰ τῶν ὑπερβολῶν καὶ καταχρήσεων, τὰς ὁποίας ἐπέτρεψεν εἰς ἑαυτὴν ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία ἄλλ' ὁ Προτεσταντισμὸς ἐχώρησε πολὺ εἰς τὴν ἐκκαθάρισιν δογμάτων καὶ δοξασιῶν, ἠρνήθη τὴν ἱερωσύνην ὡς μυστήριον, κατέλυσε τὴν ἀποστολικὴν διαδοχὴν, ἀνέτρεψε τὴν παράδοσιν ὡς ἱστορικὴν συνέχειαν, ποὺ ἐνώνει εἰς ἕνα πνεῦμα ὅλας τὰς γενεὰς τῶν πιστῶν ζώντων καὶ νεκρῶν, ἐδέχθη μόνον τὴν Ἁγίαν Γραφὴν ὡς τὴν μόνην πηγὴν τῆς ἐξ Ἀποκαλύψεως ἀληθείας. Τόσον ἐτονίσθη ἡ ἀτομικὴ ἐλευθερία τῆς συνειδήσεως εἰς τὰ ζητήματα τῆς πίστεως, ὥστε να φαίνεται ὅτι ἡ χριστιανικὴ θρησκεία, καὶ πρὸ παντός εἰς τὸν ἐλεύθερον προτεσταντισμὸν, εἶναι μία ἐπιστήμη περὶ θρησκείας.

Μόνον ἡ ὀρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία ἐστάθη μὲ πολλὴν περίσκεψιν καὶ διεφύλαξεν ἀναλλοιώτως ὅ,τι παρέλαβε. Μέσα εἰς τὴν διαμόρφωσίν της βιοῦσα περισσότερον τὸν Ἑλληνικὸν πολιτισμὸν, ποὺ εἶναι πολιτισμὸς μέτρου εἰς ὅλας τὰς λεπτομερείας τῆς ζωῆς, εὐρίσκειται εἰς πλήρη ἀρμονίαν πρὸς τὴν ἀρχαιότητα. Καὶ ἐνῶ σέβεται τὴν παράδοσιν, δὲν ἀρνεῖται τὴν δημιουργικὴν της πορείαν ἐντὸς τῆς ἱστορίας, ἀφοῦ πιστεύει ὅτι δὲν εἶναι ὠλοκληρωμένη εἰς τὴν σημερινὴν της μορφήν, ἀλλ' ἀναμένει τὸ πλήρωμα τῆς εἰς τὸ τέραμα τῶν αἰώνων. Ἡ ἐλευθερία ὡς πίστις, ὡς ἐκουσία πειθαρχία, ὡς δημιουργὸς δύναμις, ὡς πηγὴ ἐμπνεύσεως, ὡς σύλληψις ἀτελευτήτων εὐγενῶν ἰδανικῶν, ποὺ διαγράφουν τὴν πορείαν τῆς ἱστορίας καὶ τὴν κατεύθυνσιν τῆς ἀνθρωπίνης δραστηριότητος πρὸς τὴν θεῖαν Μεγαλωσύνην, ἡ ἐλευθερία ὡς ἀγὼν πρὸς πραγματοποίησιν τῶν ἰδανικῶν αὐτῶν εἰς τὸν κόσμον, ὡς πάλη κατὰ τοῦ κακοῦ καὶ σύμπραξις μετὰ τῆς θείας χάριτος πρὸς ἀνακαινίσιν, μεταμόρφωσιν τοῦ κόσμου καὶ τῆς ἀνθρωπότητος ὅλης,

ἡ ἐλευθερία εἰς αὐτὸ τὸ νόημα ἀνευρίσκειται ἐντὸς τῆς ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία ἠρμήνευσεν σοφώτατα καὶ μὲ τὸν φωτισμὸν τοῦ πνεύματος τοῦ Ἁγίου τὴν θεανδρικήν προσωπικότητα τοῦ Χριστοῦ εἰς οἰκουμενικὰς Συνόδους καὶ ἐθεμελίωσεν ἐπ' αὐτῆς τὴν ἀξίαν, τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἐδίδαξε καὶ διδάσκει, ὅτι ἡ προσωπικότης τοῦ Θεανθρώπου εἶναι τὸ πρότυπον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἡ ἀνθρωπίνη ἐλευθερία διαβλέπει τὸν ἑαυτὸν της, ὅτι ἐντὸς τῆς σταυρωθείσης θείας ἀγάπης χάριν τοῦ κόσμου, ποὺ εἶναι τὸ βαθύτερον μυστήριον τῆς ζωῆς, ἡ ἐλευθερία κατανοεῖ τὸ βάθος της, καὶ τοῦτο εἶναι ἡ ἐκουσία θυσία χάριν τῶν ἄλλων, ὅτι ἐντὸς τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ἡ ὁποία εἶναι τὸ κέντρον τῆς πίστεως τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ὁ θρίαμβὸς τῆς ἀληθείας καὶ τῆς μεγάλης ἐλπίδος τῆς ζωῆς, ἡ ἀνθρωπίνη ἐλευθερία ἀντλεῖ τὴν δύναμιν τῆς νίκης κατὰ τῶν σταυρῶν της, κατὰ τῶν δοκιμασιῶν ποὺ συνοδεύουν τοὺς ἀγῶνάς της. Ἡ ἐλευθερία, ἐν συνδυασμῷ μὲ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ βαδίζουσα εἰς ἐκτέλεσιν τοῦ θείου σχεδίου, τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ θέωσις τοῦ κόσμου καὶ τοῦ ἀνθρώπου, ἐκχέεται ἐκάστοτε εἰς πνευματικὰς δημιουργίας, ποὺ ἀποτελοῦν τὰς ὑψηλοτέρας μορφὰς τοῦ πολιτισμοῦ καὶ προάγουν τοὺς λαοὺς εἰς ἕνα πνεῦμα ἀμοιβαίου σιβασμοῦ, εἰς μίαν ἀμοιβαίαν κατανόσιν, εἰς μίαν οἰκουμενικὴν ἐνότητα ὅπου ἡ ἀνθρωπίνη προσωπικότης, ὡς εἰκὼν Θεοῦ, παραμένει ἡ φωτεινότερα, ἡ κορυφαιότερα ἀξία μετὰ τῶν ἄλλων ἀξιῶν τοῦ κόσμου. Τὸ πνεῦμα τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας εἶναι περισσότερον φωτεινόν, περισσότερον χαροποιόν. Αἱ ιδιότητες αὐταὶ τοῦ πολιτισμοῦ της καθορίζονται ἀπὸ τὰ χαροποιὰ σχήματα καὶ τὰς ὠραίας μορφὰς, μὲ τὰς ὁποίας ἠρμηνεύθη καὶ διὰ τὰς ὁποίας ἐχρησιμοποιήθη ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα, ἡ ἑλληνικὴ φιλογογία καὶ τέχνη. Εἶναι ἀληθές, ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα θεωρεῖται εἰς τὴν ἀνθρῶσίν του ὡς πολιτισμὸς ὠραιότερος καὶ χαροποιότερος αὐτῶν. Οἱ Ἀνατολικοὶ Πατέρες ἔβριον περισσότερον αὐτὸν τὸν πολιτισμὸν. Ἄρα γε, διὰ να τονισθῇ εἰς τὴν χριστιανικὴν Ἀνατολὴν περισσότερον τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ, περισσότερον ἡ χαροποιὰ ἀποψις τοῦ θριαμβοῦ τοῦ σωτηριώδους ἔργου Του εἰς τὸν κόσμον, εἶχον ἐπιδράσει οἱ χαρακτῆρες τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ ἐπὶ τῆς διανοήσεως τῶν Ἀνατολικῶν Πατέρων κατὰ τρόπον, ὥστε να προσανατολισθοῦν οὗτοι εὐκολώτερον εἰς τὸ ὄραμα τῆς δόξης τοῦ Κυρίου, τῆς ἀνακαινίσεως τῆς Κτίσεως κατὰ τὴν ἐσχάτην ἡμέραν τῆς Ἐπιφανείας του; Δὲν ἀποκλείεται καὶ τοῦτο, ἀφοῦ πλὴν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καὶ ὁ Ἑλληνισμὸς εἶχε προπαρασκευάσει τὰς ψυχὰς εἰς ὑποδοχὴν τῆς ἐξ ἀποκαλύψεως χριστιανικῆς ἀληθείας. Ἐφ' ὅσον ὅμως οὐσία τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας εἶναι ἡ θεανδρική προσωπικότης τοῦ Χριστοῦ καὶ τὸ λυτρωτικὸν του ἔργον, καὶ ἐφ' ὅσον τοῦτο τὸ τελευταῖον δὲν συνετελέσθη, κατὰ τὴν ἀντίληψίν της, ἐντὸς τῆς ἐνεστάσης μορφῆς τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' εἶναι τὸ δυνάμει τῆς ζωῆς της, εἶναι τὸ βάθος της, ἀκριβῶς αὐτὸ τὸ βάθος της, ἀνεξαρτήτως τῶν ὠραίων μορ-

φών της, είναι αισιόδοξον και χαροποιόν, ως πολλαχού της Ἀγίας Γραφῆς τονίζεται ὁ χαρακτηρισμὸς οὗτος. Ὁ Ἀπόστολος Πέτρος ἐξαγγέλλει: «καινοὺς οὐρανοὺς και γῆν καινήν κατὰ τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ προσδοκῶμεν» (Πέτρο. Β, 3, 13). «Καὶ εἶδον, λέγει τὸ προφητικὸν πνεῦμα τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου, οὐρανὸν καινὸν και γῆν καινήν και τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλήμ καινήν εἶδον καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ» (Ἀποκ. 21,1,2). «Καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῷ θρόνῳ: Ἰδοὺ καινὰ ποιῶ τὸ πάντα» (Ἀυτῶθι 5). «Καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις—λέγει ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν—ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ» (Ρωμ. 8, 21-22).

Τὸ ἔργον ὅμως και τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ πάλη κατὰ τοῦ κακοῦ, και ἡ ἀμαρτία ἐκ τοῦ ἀγῶνος αὐτοῦ γεννᾷ θλίψεις και ὀδύνας ἐντὸς τῆς συνειδήσεως και καθιστᾷ τραγικὴν τὴν πορείαν τῆς Ἱστορίας. Ἡ ἀποψις αὕτη φαίνεται ὅτι ἔχει ἓνα τόνον ἀπαισιοδοξίας, ἀλλὰ ἡ ἀπαισιοδοξία δὲν εἶναι ἀπὸ τὰ οὐσιώδη χαρακτηριστικά τῆς ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Ἐφ' ὅσον κέντρον τῆς διδασκαλίας της θεωρεῖται ἡ Ἀνάστασις, και τὸ ὄραμά της εἶναι ὁ δοξασμὸς τοῦ κόσμου και τοῦ ἀνθρώπου, κυρίαρχος χαρακτήρ της εἶναι τὸ φῶς, ἡ διὰ τῶν θλίψεων και τῶν ὀδυνῶν ἐπιλάμπουσα νίκη κατὰ τῆς ἀμαρτίας. Ὁ παράδεισός της εἶναι ἡ ὁλοσχερῆς κατάργησις τοῦ κακοῦ και τοῦ θανάτου, ὅπου μέλλει νὰ κυριαρχήσῃ ὁ θρίαμβος τοῦ ἀγαθοῦ εἰς τὴν ὀντολογικὴν του ἀξίαν, ἡ μεταβολὴ του εἰς μίαν ἀκτινοβολοῦσαν μεγαλοπρέπειαν, εἰς μίαν καθολικὴν ὠραιότητα.

† Ὁ Σάμου ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

[Βιβλιογραφία: N. Berdiaeff, Esprit et Liberté 1933. Το ὄν αὐτοῦ, De la Destination de l' homme, 1935. R. T. Ducattillon, Le communisme et les Chrétiens, 1937. Emile Bréhier, Histoire de la Philosophie, tome II. Deuxième Partie, 1932. Χρ. Ἀνδροῦτσου, Συμβολικὴ 1930).

ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΑΙΤΙΑΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ Δ'. Η ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΞΕΝΗ ΠΡΟΣ ΜΕΘΟΔΟΥΣ ΒΙΑΣ

Ὁ ἀμερικανὸς Ἐμερ Ρήβς κατηγορεῖ τοῦ Χριστιανισμοῦ και ἀνεπάφρικαν μεθόδων. Πρέπει νὰ ἀναγνωρίσωμεν, γράφει, ὅτι αἱ Δέκα ἐντολαί, ἡ ἠθικὴ διδασκαλία τῶν Προφ. τῶν, τοῦ Χριστοῦ και τῶν Ἀποστόλων δὲν εἶνε δυνατόν νὰ καταστοῦν πραγματικότης εἰς τὸν κόσμ.ν αὐτὸν τῶν γνώσεων τῆς ἐπιστήμης, τῆς τεχνικῆς προόδου και τῶν συγκοινωνιῶν με τὴν χρησιμοποίησιν μεθόδων ποὺ εἶχαν ἐπινοηθῆ πρὸ αἰῶνων ἀπὸ τοὺς ἰδρυτὰς θρησκείων συμφώνως πρὸς τὰς περιστάσεις τῆς ἐποχῆς τῶν. Αἱ μέθοδοι αὗται εἶνε τελείως ἀνεπαρκεῖς σημερον. Ὁ ἀνθρώπος διὰ νὰ μεταμορφωθῆ ἀπὸ τὸ κτήνος ποὺ εἶνε εἰς ὑπεύθυνον μέλος μιᾶς πολιτισμένης κοινωνίας χρειάζεται μεθόδους περισσότερον ἀποτελεσματικὰς ἀπὸ τὴν προσευχὴν, τὰ κηρύγματα και τὰς λειτουργίας.

Κατὰ τὸν ἀμερικανὸν συγγραφέα, ἐκεῖνο ποὺ χρειά-

ζεται σημερον εἶνε ὁ Νόμος. Πολὺ καλά. Τὸν νόμον αὐτὸν τὸν ἔχομεν εἰς τὰς Δέκα ἐντολάς και εἰς τὴν ἠθικὴν διδασκαλίαν τῆς Βίβλου, τὰ ὅποια ὁ Ρήβς δὲν ἀποκηρύττει, οὐδὲ καθορίζει ὅτι πρέπει νὰ προσθέσωμεν τι εἰς αὐτά. Ἄλλ' ἐκτὸς τοῦ Νόμου χρειάζεται και κάτι ἄλλο, κατὰ τὸν ἀμερικανὸν συγγραφέα. Ἀπαιτεῖται και νόμιμος τάξις ἐφωδιασμένη με θεσμούς, ἔχουσα τὴν κατάλληλον ἐξουσίαν νὰ ἐφαρμόσῃ τοὺς νόμους αὐτοὺς και νὰ τοὺς ἐπιβάλλῃ με ἰσότητα.

Ἄλλὰ δυναμικὴ ἐπιβολὴ ἔξωθεν ἀσκουμένη και θρησκεία εἶνε δύο πράγματα ἀσυμβίβαστα. Ἡ θρησκεία εἶνε πρωτίστως φαινόμενον ἐσωτερικόν. Προέρχεται ἐκ τῶν ἔνδον και αἱ ἐξωτερικαί της ἐκδηλώσεις δὲν ἔχουσι καμμίαν ἀξίαν, ἐφ' ὅσον δὲν ἔρχονται ὡς φυσικὴ συνέπεια και ὑπερεκχειλίστις τοῦ ἐσωτερικοῦ συναισθήματος. Ἡ θρησκεία προϋποθέτει ἀπαραιτήτως ἐσωτερικὴν και ὁλόψυχον ἀφοσίωσιν και ἀνάτασιν τῆς καρδίας τοῦ θρησκουόντος πρὸς τὸ θεῖον. Εἶναι δυνατόν ποτε νὰ με ἐξαναγκάσῃς διὰ μέσων ἐπιβολῆς ἐξωτερικῶν νὰ σε ἀγαπήσω; Ἄλλο τόσον εἶνε δυνατόν νὰ ἐλκύσῃς βιαίως τὸ ἐσωτερικόν μου πρὸς τὸ θεῖον, ἐὰν πρόκηται νὰ διεγείρῃς ἐν ἐμοὶ πραγματικὸν θρησκευτικὸν συναισθημα και ὄχι ἐξωτερικόν τινα και στεροῦμενον ἐσωτερικῆς οὐσίας και ζωῆς τύπον. Πῶς λοιπὸν ὁ Χριστιανισμὸς, ὡς θρησκεία ὄχι ἀπλῶς πνευματικὴ, ἀλλ' ἡ πνευματικωτέρα πασῶν τῶν θρησκειῶν, θὰ ἠδύνατο νὰ υιοθετήσῃ μεθόδους βασιζομένας ἐπὶ τῆς δυναμικῆς ἐπιβολῆς;

Πρῶτος θὰ διεμαρτύρητο αὐτὸς ὁ Ρήβς, ἐὰν ἔβλεπε τὸ φραγγέλιον τοῦ ἀστρυφύλακος και τὸ πυροβόλον ὄπλον, εἰς τὸ ὅποιον ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία προσφεύγει πρὸς ἐπιβολὴν τοῦ Νόμου, νὰ ἐδρίσκονται εἰς χεῖρας τῶν λειτουργῶν τοῦ Χριστοῦ. Καὶ ἐὰν ποτε εὐρέθησαν ταῦτα εἰς τοιαύτας χεῖρας, ἡ ἱστορία ὠρθώθη πολὺ δικαίως ἀμείλικτος κριτῆς εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας, μόλις και μετὰ βίας ἐπιδείξασα ἐπιείκειάν τινα, ὅταν ταῦτα ἐλαμβάνοντο πρὸς ἀμυναν καταπιεζομένων ἀσθενῶν κατ' ὀργαζούσης και ἀδίκου τυραννίας αἰμοδιψῶν τεράτων. Τὸ ὅτι δὲ ὁ Χριστιανισμὸς ὡς θρησκευτικὴ και ἠθικὴ διδασκαλία ἐποποθετήθη ἀπὸ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, ὑπεράνω ἐπιγείων καθεστῶτων και πολιτικῶν συγκροτημάτων βασιζομένων ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς δυνάμεως, ἀποτελεῖ πρωτοτυπίαν μοναδικὴν τοῦ Ἰδρυτοῦ του, ἐξασφαλίζουσαν εἰς αὐτὸν αἰωνόβιον ζωὴν και ἀκατάλυτον ἀφθαρσίαν. Ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὅταν προσεβλήθη εἰς αὐτὸν τὸ ἐρώτημα ἀπὸ τὸν ἐπίτροπον τῆς Ρώμης: «Ὁκοῦν βασιλεὺς εἶ σύ;», ἀπήντησε τὸ αἰώνιον ἐκεῖνο: «Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου». Καὶ ἡ θρησκεία, λοιπὸν, τὴν ὁποίαν ἔφερον εἰς τὸν κόσμον, εἶνε θρησκεία ἀσχολουμένη κυρίως μετὰ πνευματικῶν καθεστῶς τῆς αἰωνίας βασιλείας τῶν Οὐρανῶν, ἡ ὅποια δὲν εἶνε κράτος βίας και ἐπιβολῆς, ἀλλὰ βασιλεία εἰρήνης και δικαιοσύνης και ἀγάπης, ἀνθέων εὐωδεστάτων, τὰ ὅποια φύονται εἰς τὰς ψυχὰς ἐκείνων, οἵτινες αὐθορμήτως και ὅλως ἐλευθέρως προσοικειοῦνται αὐτήν.

Τὴν ἐπιβολὴν τῆς δυνάμεως ἐχορηγοποίησεν ὁ Μωαμεθανισμός. Καὶ διὰ τῆς κατακτῆσεως τῶν δ-πλων καὶ τοῦ βιαίου ἐξιλαμισμοῦ καὶ τῆς ἀνηλεοῦς σφαγῆς τῶν ἀπίστων ἐπέτυχε βεβαίως νὰ ἀνυψώσῃ εἰς πραγματικὸν μεσουράνημα τὸ ἄστρον τοῦ προφήτου του καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ. Διὰ τῶν πολέμων ὅμως καὶ διὰ ποταμῶν δλοκλήρων αἱμάτων, τὰ ὅποια προκαλοῦσι τὴν φρίκην τοῦ Ρήβς. Ἀλλὰ τὸ μεσουράνημα δὲν διήρκεσεν ἐπὶ πολὺ. Καὶ ἤδη κλίνει πρὸς τὴν δύσιν του. Διὰ τί; Δὲν θὰ μᾶς ἀρνηθῆ, ἐλπίζομεν, ὁ Ρήβς, ὅτι ἡ παρακμὴ αὐτῆ ὀφείλεται καὶ εἰς τὸ γεγονός, ὅτι ἡ θρησκευτικὴ διδασκαλία τοῦ Μωάμεθ προσέλαβεν ἐξ ἀρχῆς χροιάν πολιτικὴν. Ἐὰν δὲ ἐν τῇ πανισχύρῳ ὀθωμανικῇ αὐτοκρατορίᾳ τῆς χθὲς, κατορθώθῃ ἀπὸ τοὺς νεωτέρους μεταρρυθμιστὰς τῆς νὰ μεταδοθῶσι ζωηφόροι τινὲς ἐνέσεις, παρατείνασαι τὸν βίον τῆς, ὀφείλεται τοῦτο εἰς τὸ ὅτι τὸ θρησκευτικὸν θεμέλιον, τὸ τεθὲν ὑπὸ τοῦ Μωάμεθ, ἐδέχθη ἀπὸ αὐτοὺς πλήγματα θανάσιμα καὶ διεχωρίσθη σαφῶς ὁ Ἰσλαμισμὸς ὡς θρησκεία ἀπὸ τοῦ Μωαμεθανισμοῦ ὡς κράτους καὶ καθεστῶτος πολιτειακοῦ. Τὴν αὐτὴν τύχην θὰ εἶχεν ὠρισμένως καὶ ὁ Χριστιανισμὸς, ἐὰν δὲν ἐτοποθετεῖτο ἀπὸ τὸν Ἰδρυτὴν του εἰς πεδίον ὑπερκείμενον τῆς σφαίρας, ὅπου διεξάγονται οἱ πολιτειακοὶ καὶ πολιτικοὶ καὶ ἐθνικοὶ ἀνταγωνισμοὶ καὶ ὅπου κατ' ἀνάγκην χρησιμοποιοῦνται καὶ μέθοδοι ἐπιβολῆς καὶ ἐξωστρεφικῆς πίεσεως καὶ ἐξαναγκασμοῦ.

Τὸ μοναδικὸν λοιπὸν προνόμιον καὶ πλεονέκτημα τοῦ Χριστιανισμοῦ μᾶς τὸ παρουσιάζει ὁ Ρήβς ὡς μειονέκτημα καὶ ἔλλειψίν του;

Π. Ν. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
Ἐπεταί (τελευταίον) : Ε'. Ἐχρηωκότησεν ὁ Χριστιανισμὸς ;

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 337.

Περὶ ἐπεκτάσεως τῶν περὶ Ἱεροκηρύκων διατάξεων καὶ εἰς τὴν νῆσον Κρήτην καὶ περὶ τοῦ τρόπου διαθέσεως τῶν προσόδων τῆς Μοναστηριακῆς περιουσίας Κρήτης.

(Φ.Ε.Κ. 107, Τεύχος Α', τῆς 4 Ἰουνίου 1947)

ΠΑΥΛΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Δ' Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς, ἀποφασίζομεν καὶ διατάσσομεν :

Ἄρθρον 1.

1. Παρὰ τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Κρήτης καὶ παρ' ἐκάστη τῶν Ἱερῶν Ἐπισκοπῶν αὐτῆς διορίζεται εἰς τοὺς ἀποστολικὸν Ἱεροκήρυξ, κληρικὸς ἀγαμῆς, πτυχιούχος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῶν Πανεπιστημίων Ἀθηνῶν ἢ Θεσσαλονίκης ἢ ἐτέρας Ὁρθοδόξου ὁμοταγοῦς Θεολογικῆς Σχολῆς.

2. Ἐπὶ τῶν ὡς ἄνω διοριζομένων ἔχουσιν ἐφαρμογὴν αἱ περὶ Ἱεροκηρύκων ἰσχύουσαι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος διατάξεις.

3. Αἱ πρὸς διορισμόν, προαγωγὴν, μετάθεσιν καὶ ἀπόλυσιν, προτάσεις, τηρουμένων τῶν λοιπῶν διατάξεων, γίνονται ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης, αἱ ἀποδοχαὶ δὲ, ὀδοιπορικὰ ἐξόδα, νοσήλια αὐτῶν κλπ. καταβάλλονται ὑπὸ τῶν οικείων περιφερειακῶν τοπικῶν Ὄργανισμῶν Διοικήσεως Μοναστηριακῆς περιουσίας Κρήτης.

Ἄρθρον 2.

Ἡ παράγραφος 1 τοῦ ἀρθροῦ 15 τοῦ ἀπὸ 6 Ἰουλίου

1930 Π. Δ)τος, «περὶ Διοικήσεως καὶ Διαχειρίσεως τῆς ἐν Κρήτῃ Μοναστηριακῆς περιουσίας» ἀντικαθίσταται ὡς ἑξῆς :

«Τὰ εἰς ἐκάστην διατηρουμένην Ἱ. Μονὴν ἀνήκοντα ἀκίνητα καλλιεργοῦνται ἢ ἐκμισθοῦνται ὑπὸ αὐτῆς, αἱ δὲ ἐκ τῶν ἀκινήτων τούτων πρόσοδοι ἀνήκουσιν εἰς τὴν Ἱ. Μονήν, ἥτις ὑποχρεοῦται εἰς τὴν διάθεσιν τῶν 30ο)ο αὐτῶν πρὸς τοὺς τοπικοὺς περιφερειακοὺς Ὄργανισμοὺς Διοικήσεως Μοναστηριακῆς Περιουσίας Κρήτης, πρὸς οικονομικὴν ἐνίσχυσιν αὐτῶν διὰ τὴν καταβολὴν τῶν μισθῶν τῶν Ἀρχιερέων, τῶν ὑπαλλήλων Ἱ. Μητροπόλεως Κρήτης καὶ Ἱ. Ἐπισκοπῶν, τῶν ὑπαλλήλων τῶν ἐν Κρήτῃ Ο.Δ.Ε.Π. καὶ τῶν Ἱεροκηρύκων Κρήτης».

Ὁ παρῶν Νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Δ' Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς δημοφειθῆται διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆτω ὡς Νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31 Μαΐου 1947.

ΠΑΥΛΟΣ
Β.

Ὁ ἐπὶ τῆς Παιδείας Ὑπουργὸς
ΑΝΤ. ΠΑΠΑΔΗΜΟΣ

Ἐθεωρήθη καὶ ἐτέθη ἡ μεγάλη τοῦ Κράτους σφραγίς
Ἐν Ἀθήναις τῇ 3 Ἰουνίου 1947.

Ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς
Α. ΑΛΕΞΑΝΔΡΗΣ

ΣΥΝΟΔΙΚΑΙ ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

Ἰ Πρωτ. 1863 Ἐν Ἀθήναις τῇ 25 Ἰουνίου 1947
Ἀριθ. } Διεκπ. 799

Ἐγκύκλιος 500

Πρὸς τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, ἐπιθυμοῦσα ὅπως λάβῃ λεπτομερῆ γνῶσιν τῶν στοιχείων τῶν μέχρι τοῦδε ἐκτελεσθέντων, ὑπὸ τῆς τῶν στρατευμάτων τῆς κατοχῆς καὶ τῶν ἀνταγῶν, κληρικῶν, ἔγνω, ὅπως ἀποστέλλωσι λεπτομερεῖς ἐκθέσεις περὶ τοῦ βιαίου θανάτου τῶν ὡς ἄνω κληρικῶν, ἀναφέροντες ὀνοματεπώνυμον, τὸν τόπον καταγωγῆς, τὴν ἐνορίαν εἰς ἣν ἐφημέρευον, τὴν ἡλικίαν, τὴν οἰκογενειακὴν αὐτῶν κατάστασιν καὶ πολιτείαν ὡς καὶ πλήρη περιγραφήν τοῦ τρόπου τῆς ἐκτελέσεως αὐτῶν.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ, Πρόεδρος

† Ὁ Φθιώτιδος ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

† Ὁ Ἀρτῆς ΣΠΥΡΙΔΩΝ

† Ὁ Φλωρίνης ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

† Ὁ Δρυϊνιπόλεως ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

† Ὁ Ζιχνῶν ΚΥΡΙΑΛΟΣ

† Ὁ Θήρας ΣΠΥΡΙΔΩΝ

† Ὁ Κερκύρας καὶ Παξῶν ΜΕΘΟΔΙΟΣ

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

Ἀρχιμ. Δαμασκηνὸς Κοτζιάς

Ἰ Πρωτ. 1911 Ἀθῆναι τῇ 24 Ἰουλίου 1947
Ἀριθ. } Διεκ. 810

Ἐγκύκλιος 502

Πρὸς τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει ἀπόφασιν τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, γνωρίζομεν ὑμῖν, ὅτι, ὅπως βοηθηθῶσι τὰ μόλις πρὸ δλίγου ἀρξάμενα νὰ λειτουργῶσι Τοπικὰ Συμβούλια τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ἀπεφασίσθη, ἵνα ἀπὸ 1ης Ἀπριλίου ε. ε. καὶ ἐπὶ ἐν ἔτος καταβληθῆ αὐτοῖς ποσοστὸν 40% ἐπὶ τῶν βεβαιουμένων εἰσπραξέων ὑπὸ τοῦ Ταμείου τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου ἐκ τῶν κρατήσεων 3% ἐπὶ τῶν ἀκαθαρίστων ἐσόδων τῶν Ἱ. Ναῶν ἐκάστης Ἱ. Μητροπόλεως. Οὕτως ὀλόκληρον μὲν τὸ ποσοστὸν 3% ἐπὶ τῶν ἀκαθαρίστων ἐσόδων τῶν Ἱ. Ναῶν θὰ περιέρχεται εἰς τὸ Κεντρικὸν Συμβούλιον καὶ θὰ καταχωρῆται κατὰ Μητροπόλεις, ἐξ αὐτοῦ

δμως θα αποδίδεται το 40% εις εκάστην Μητρόπολιν.
Το εν λόγω ποσόν δέον να διατίθεται εξ ολοκλήρου προς εκπλήρωσιν των υπό του Νόμου 976,1946 «περι Αποστολικής Διακονίας της Εκκλησίας της Ελλάδος», σαφώς εν άρθροις 6 παραγρ. 6 και 28 παραγρ. 7 οριζομένων σκοπών, όποτε μετά των άλλων πόρων θα καταστήση δυνατήν την παρ. εκάστην Ιεράν Μητρόπολιν ανάπτυξιν της ιεραποστολικής εργασίας, ης ανάγκην άπόλυτον έχει η ήμετέρα Εκκλησία.

Πρός τούτοις γνωρίζομεν ύμιν, ότι η προς τὰ Τοπικά Συμβούλια παρεχομένη παρά του Κεντρικού Συμβουλίου της Απ. Διακονίας επιχορήγησις διατίθεται προς προσληψιν βοηθού Ιεροκήρυκος, εφόσον όμως είναι τούτο άδύνατον, θα διατίθεται προς εκπλήρωσιν των λοιπών σκοπών της Αποστολικής Διακονίας.

Όθεν προτρεπόμεθα ύμας, όπως απεύσητε να κατορθώσητε τὸ Τοπικόν Συμβούλιον, τὸ όποίον θα διαχειρίζεται, κατά τὸν ὡς άνω νόμον, και τὴν επιχορήγησιν και τοὺς λοιποὺς πόρους, ἵνα οὕτως άρχίσῃ συντόμως ἡ ἐπιδίωξις τῶν καθοριζομένων σκοπῶν τῆς Αποστολικῆς Διακονίας.

- † Ο Ἀθηνῶν ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ Πρόεδρος
- † Ο Ἄρτης ΣΠΥΡΙΔΩΝ
- † Ο Αἰτωλίας και Ἀκαρνανίας ΙΕΡΟΘΕΟΣ
- † Ο Φλωρίνης ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ
- † Ο Δρυϊνουπόλεως κλπ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
- † Ο Νικοπόλεως και Πρεβέζης ΑΝΔΡΕΑΣ
- † Ο Κερκύρας και Παξῶν ΜΕΘΟΔΙΟΣ
- † Ο Θήρας ΣΠΥΡΙΔΩΝ

Ο Ἀρχιγραμματεὺς
Ἀρχιμ. Δαμασκηνὸς Κοτζιάς

Ο ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ TAKE

Κατά τὴν συνεδρίαν τῆς 20ῆς Ἰουνίου έ. έ. τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ TAKE ένεκρίθη ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ έτους 1947/48, ὅστις, εις τὰ κύρια σημεῖά του, έχει ὡς έξῆς:

1) Ταμείον Ἀρωαλίσεως			
Ἔσοδα τακτικά	Δρχ.	3.823.656.452	
» έκτακτα	»	142.739.379	
Σύνολον πραγματικῶν έσόδων	»	3.966.395.831	
Κίνησις κεφαλαίων	»	14.267.490	
Γενικόν Σύνολον έσόδων	»	3.980.663.321	
Ἔξοδα τακτικά	»	4.473.202.006	
» έκτακτα	»	150.818.011	
Σύνολον πραγματικῶν έξόδων	»	3.624.020.017	
Κίνησις κεφαλαίων	»	10.000.000	
Γενικόν σύνολον έξόδων	»	3.634.020.017	
ΠΕΡΙΣΣΕΥΜΑ	»	346.643.304	

Εἰς τὰ άνωτέρω κονδύλια, κατόπιν τῆς δημοσιεύσεως τῆς ύπ' αριθ. 33672/47 κοινῆς πράξεως τῶν κ. κ. Ὑπουργῶν Ἐργασκευμάτων και Οἰκονομικῶν περιελήφθησαν, εις μὲν τὸ σκέλος τῶν έσόδων και τὰ έσοδα τοῦ Ταμείου Ἀρωαγῆς, ὑπολογιζόμενα εις 459 έκατομ., εις δὲ τὸ σκέλος τῶν έξόδων τὸ, συμφώνως πρὸς τὴν άπόφασιν ταύτην, διατιθέμενον ποσόν δρχ. 120 έκατομ. ὡς εισφορά εις τὸ Ταμείον Ἀρωαγῆς.

Τὰ κυριώτερα εκ τῶν τακτικῶν έσόδων τοῦ

Ταμείου Ἀσφαλίσεως έμφανίζονται, εν συγκρίσει πρὸς τὰ τοῦ προηγούμενου έτους ὡς έξῆς:

	1946-47.	1947-48	αὔξ.
1) Εἰσφοραὶ ήσφαλις.	340.032.000	342.292.600	
2) » ποσοστῶν Ναῶν	560.000.000	875.000.000	56%
3) » ένόημων κλπ.	455.653.000	748.200.000	284%
	1.355.685.000	2.965.492.600	119%
4) Πρόσοδοι περιουσι.	267.559.690	399.163.850	49%
και έξωκκλησι.	1.623.244.690	3.364.656.450	08%

Παρατηρήσεις επί τῶν έσόδων.

1. Ἡ αύξησις τοῦ έσόδου εκ ποσοστῶν τῶν Ἰ. Ναῶν προέρχεται άφ' ενός εκ τῆς αναλόγου αύξήσεως τῶν έσόδων τῶν Ναῶν (λόγω ἰδίως ύψώσεως τῆς τιμῆς τοῦ κηροῦ) και άφ' έτέρου εκ τῆς πληρεστέρας εισπράξεως τοῦ εν λόγω πόρου. Πάντως τὸ βαρῦνον τοῦς Ναοῦς ποσοστόν παραμένει τὸ αὐτό.

2. Ἡ ὕψωσις τοῦ πόρου εκ ένσήμων ὀφείλεται εις τὴν αύξησιν τῶν συντελεστῶν αὐτῶν, διὰ τὰς κυριώτερας περιπτώσεις έπικολλήσεως, άλλ' ὀφείλεται άκόμη και εις τὴν μείωσιν τῶν διαφυγῶν.

3. Ἡ αύξησις τῶν συντελεστῶν κατέστη άναγκασία, λόγω τῆς βελτιώσεως τῶν παροχῶν, διὰ τῆς καταβολῆς ἠύξημένων συντάξεων και τῆς έκτάκτου οἰκον. ένισχύσεως εις τοὺς συνταξιούχους.

Τὰ έξοδα, παραβαλλόμενα πρὸς τὰ τοῦ προλαβόντος έτους, έχουνσιν ὡς άκολουθως:

	1946-47	1947-48	αὔξ.
1) Μισθοδοσιαί	81.112.000	98.569.800	21%
2) Διοικήσεως και λειτουργίας	37.845.000	47.095.000	24%
3) Ἐνοήμων	31.615.000	74.600.000	136%
4) Προμ. Τραπεζ. και φόροι	5.650.000	19.050.000	230%
5) Ἐξωκκλησιῶν	97.004.000	134.814.000	39%
	253.226.000	374.128.800	48%

Κατὰ ταῦτα, τὰ κυριώτερα έξοδα, παρά τὸν διπλασιασμόν τῶν έσόδων, παρουσιάζουσιν αύξησιν, εν τῷ συνόλω αὐτῶν, μόνον κατὰ 48%. Καὶ τῶν μὲν έξόδων εκ «μισθοδοσιῶν» και «διοικήσεως» εκ 21% ἢ 24% ἢ αύξησις εἶναι επακόλουθος τῆς ὕψώσεως τῶν άποδοχῶν τοῦ Προσωπικοῦ, ὡς γενικῶς έγένετο διὰ τοὺς μισθούτους, τῶν δὲ λοιπῶν και ἰδίως τῶν ύπ' αριθ. 3, 4 και 5 τοῦ άνωτέρω πίνακος εἶναι συνέπεια τῆς βελτιώσεως αντιστοιχῶν έσόδων. Ἐνδεικτικὸς τῆς σχέσεως τῶν έσόδων πρὸς τὰ έξοδα εἶναι ὁ άκόλουθος πίναξ:

Διάθεσις έσόδων	1939-40 22.786.755	%	1946-47 1.754.590.458	%	1947-48 3.507.395.831	%
1) Παροχαί	7.524.942	33%	1.424.790.000	81,2	2.909.210.000	83
2) Μισθοδοσιαί	747.410	3,8	84.277.000	4,8	98.569.800	2,8
3) Λοιπά έξοδα	3.689.345	15,7	244.917.539	13,7	496.240.217	13,6
4) Σύνολον έξόδων	11.961.697	52,5	1.753.984.539	99,7	3.504.020.017	9,4
5) Περιίσευμα	10.825.058	47,5	605.919	3	3.375.814	6
Σύνολον έσόδων	22.786.755	100	1.754.590.458	100	3.507.395.831	100

Παρατηρήσεις :

1) Είς τὰ ἀνωτέρω δὲν περιέχονται, ἐπὶ τῷ σκοπῷ ἐπακριβοῦς συγκρίσεως, τὰ νεωστὶ ὑπαχθέντα εἰς τὸ Ταμεῖον Ἀσφαλίσεως ἔσοδα καὶ ἔξοδα τοῦ κλάδου Ἀρωγῆς.

2) *Ἐπὶ τῶν παροχῶν.* Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω πίνακος προκύπτει ἡ αὐξουσα διάθεσις ὑπὲρ τῶν συνταξιούχων τοῦ ἐπὶ τῶν ἐτησίων ἐσόδων ποσοστοῦ φθάνοντος διὰ τὸ ἔτος 1947/48 τὰ 83%.

Κατὰ τὰ, ἐν τῇ συνοδευούσῃ τὸν προϋπολογισμόν, εἰσηγητικῇ ἐκθέσει εἰδικῶς ἀναφερόμενα, ὁ ἀριθμὸς τῶν συνταξιούχων κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς χρήσεως ἀνέρχεται εἰς 2007, ἀξανάνομενος κατὰ 140 περίπου ἐτησίως. Ἀπόκλισις ἐκ τοῦ μέσου ὄρου τοῦ ἀριθμοῦ τῶν συνταξιοδοτουμένων παρατηρεῖται κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη (ἀνεληθόντος εἰς 160), λόγῳ τῆς ἀθρόας συνταξιοδοτήσεως τῶν ὄρφανικῶν οἰκογενειῶν τῶν, κατὰ τὴν πολεμικὴν περίοδον, ἐκτελεσθέντων.

Πάντως ὡς καὶ εἰς προηγουμένης εὐκαιρίας ἐτονίσθη, ὁ ἀριθμὸς τῶν συνταξιούχων, ἐν σχέσει πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐν ἐνεργείᾳ μετόχων, εἶναι ἀρκούντως μέγας, αἱ συντάξεις δέ, συγκρινόμεναι πρὸς τὰς ὑπὸ ἄλλων ἀσφαλιστικῶν Ὄργανισμῶν καὶ τοῦ Δημοσίου παρεχομένης, εἶναι ἀνώτεροι, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν καὶ τῶν χαμηλῶν μισθῶν τῶν ἠσφαλισμένων.

3) *Ἐπὶ τῶν ἐξόδων μισθοδοσίας.* Ταῦτα ἀναλογοῦσι πρὸς 2,8% ἐπὶ τῶν ἐσόδων, συγκριτικῶς δὲ εὐρίσκονται εἰς ἐπίπεδα χαμηλότερα τῶν προπολεμικῶν.

4) *Ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἐξόδων.* Καὶ τούτων ὁ δείκτης ἐκ 13,6% ἐμφανίζεται κατώτερος τοῦ προπολεμικοῦ.

5) *Ἐπὶ τοῦ «περισσεύματος».* Παρατηρεῖται ὅτι τὸ Ταμεῖον, πρὸ τῶν βιωτικῶν ἀναγκῶν τῶν συνταξιούχων καὶ τῶν ἐν γένει κρατουσῶν οἰκονομικῶν συνθηκῶν, εὐρισκόμενον, ἠκολούθησε τὴν πολιτικὴν τῆς κατανομῆς, ἥτις μελλοντικῶς καὶ ὅταν ἡ ἀποκατάστασις τῆς νομισματικῆς σταθερότητος ἐπιτρέψῃ, πρόκειται ν' ἀναθεωρηθῇ, ἐν συναρτήσῃ μετ' ὅν σχηματισμὸν τῶν ἀναγκαίων ἀποθεματικῶν κεφαλαίων.

Ἐν τέλει, δίδεται εἰκὼν τῆς σημερινῆς περιουσιακῆς καταστάσεως τοῦ Ταμεῖου Ἀσφαλίσεως, ἔχουσα ἐν συνόψει ὡς ἑξῆς:

Μετρητὰ	Δρχ.	192.199.648
Χρεώγραφα (τιμαὶ 31-3-45)	»	3.272.105
Ἀκίνητα (τιμαὶ ἔτους 1939)	»	19.579.000
Καθυστερούμεναι εἰσφοραὶ	»	110.000.000
Δάνεια	»	47.000.000
Διάφορα	»	100.000.000
Σύνολον	Δρχ.	<u>472.050.753</u>

Ἀκριβῆς προσδιορισμὸς τοῦ ἐπιτοκίου ἐκ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῆς περιουσίας δὲν εἶναι εὐκόλος λόγῳ τῆς διαφόρου ἀγοραστικῆς δυνάμεως τῆς δραχμῆς, ὑφ' ἣν τὰ καθ' ἕκαστον περιουσιακὰ στοιχεῖα ἀναγράφονται.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ**Ὁ ἄνθρωπος τοῦ Χριστιανισμοῦ.**

Κεφαλαϊώδη ἔχει σημασίαν ἡ τῇ προχθρῆς Κυριακῇ δοξαστικῇ ἀνάμνησις τῆς ἐν Νικαίᾳ τῷ 451 συνελθούσης καὶ ἐξ 630 πατέρων ἀποτελεσθείσης τετάρτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Αὕτη, καταδικάσασα τὸν μονοφυσιτισμὸν, δοξάσαντα τὴν ἀνθρωπίνην τοῦ Χριστοῦ φύσιν καταποθεῖσαν ὑπὸ τῆς θείας μέχρ' ἰσοσύτου, ὥστε νὰ ἐμφανίζεται μόνον ὡς Θεός, ἐθέσπισε τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ὡς Θε-ἄνθρωπον: «ἐπόμενοι τοῖς ἁγίοις πατράσι, ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ὁμολογεῖν Υἱόν, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, συμφώνως ἅπαντες ἐκδιδάσκομεν, τέλειον τὸν αὐτὸν ἐν θεότητι καὶ τέλειον τὸν αὐτὸν ἐν ἀνθρωπότητι, Θεὸν ἀληθῶς καὶ ἄνθρωπον ἀληθῶς τὸν αὐτὸν ἐκ ψυχῆς λογικῆς καὶ σώματος». Διὰ τοῦ δόγματος τούτου ἐν τῷ Θε-ἄνθρωπῳ Χριστῷ ὁ ἄνθρωπος ἄγεται εἰς ὕψος πρωτοφανές, ἡ ἀποκάλυψις δ' ἄρα τοῦ μεγαλείου τῆς ἀνθρωπότητος εἶναι ἀποκλειστικὸν τοῦ Χριστιανισμοῦ ἔργον παρ' αὐτοῦ ὁ ἄνθρωπος τὸ πρῶτον ἐληρηφορήθη τὴν ἀτίμητόν του ἀξίαν, τὴν μεγίστην του σπουδαιότητα καὶ τὴν μοναδικήν του ἐν τῷ σύμπαντι θεῖαν. Πρῶτος καὶ μόνος ὁ Χριστιανισμὸς διὰ τῆς τῆς ἀξιοποιήσεως τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἐν τῇ μετὰ τῆς θείας φύσεως τοῦ θεανθρώπου ὑποστατικῇ ἐνώσει ἀπετέλεσε τὸν ὑπερέχοντα παντὸς ἄλλου σωματισμοῦ χριστιανικὸν ἀνθρωπισμὸν, ἐν τῷ ὁποίῳ ἀποκαλύπτεται ὁ ἀπόλυτος ἄνθρωπος, ὁ πνευματικὸς, ὁ γνήσιος καὶ ὁ αἰώνιος ἄνθρωπος. Οὕτω, ὁ Χριστιανισμὸς δημιουργεῖ νέαν ἀνθρωπογένεσιν, ἐν τῇ ὁποίᾳ τοιαύτη ἀποκαλύπτεται ἡ τοῦ ἀνθρώπου ἀξία, ὥστε οὕτως νὰ μὴ εἶνε ἀπλῶς ἄνθρωπος, ἀλλ' ὁ «δι' ὃν Χριστὸς ἀπέθανε». Κατὰ ταῦτα, τὸ ὑπὸ τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐξαγγελθὲν δόγμα περὶ τῶν δύο ἐν Χριστῷ φύσεων, τῆς θείας καὶ τῆς ἀνθρωπίνης, ἐνέχει πίστιν οὐ μόνον εἰς τὸν Θεόν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν ἄνθρωπον, διότι εἶνε πίστις εἰς τὸν Θε-ἄνθρωπον.

Σατανισμὸς.

Ἐξακολουθοῦν, λοιπόν, οἱ ἀντάρται σταυροῦντες τοὺς λειτουργοὺς τοῦ Ὑψίστου, κατὰ προτίμησιν δὲ ἐντὸς τῶν κρεουργούντων τοὺς μὴ μετ' αὐτῶν συντασσόμενους εἰς τὴν κατὰ τῆς πατρίδος ἐπιβουλήν. Ἡ κατὰ τῆς θρησκείας λύσσα αὕτη τῶν τεράτων

Ἐκ τῆς γενικῆς ἐπίσκοπῆσεως τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τοῦ Ταμεῖου Ἀσφαλίσεως κατὰ τὴν παροῦσαν στιγμὴν καὶ ἐκ τῶν ἐνδείξεων τοῦ ἐγκριθέντος προϋπολογισμοῦ, βεβαιούται ὅτι τὸ Ταμεῖον θὰ δυνηθῇ, ἐκ τῶν κειμένων αὐτοῦ πόρων, νὰ καλύψῃ τὰς πρὸς τοὺς συνταξιούχους ὑποχρεώσεις του, καταβάλλον, ἐκτὸς τῆς κανονικῆς συντάξεως, καὶ τὴν ἑκτακτον οἰκονομικὴν ἐνίσχυσιν ἐκ δρχ. 50 χιλ. ἐκάστῳ.

Ὡς πρὸς τὸ Ταμεῖον Ἀρωγῆς, ἡ κατάρτισις τοῦ προϋπολογισμοῦ του θέλει γίνῃ ἅμα ὡς ἰσχύση τὸ ὑπὸ δημοσίευσιν Διάταγμα.

τοῦ κομμουνιστικοῦ σατανισμοῦ μαρτυρεῖ ὅποῖος θὰ ἦτο ὁ κόσμος, ἐν ἡπεριπτώσει ἤθελεν ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος δεσπόσει ὁ κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος καὶ τὴν Ἑλλάδα σήμερον ἐπιβουλευόμενος δαιμονισμὸς οὗτος. Ἄλλ' εἰς τὴν εὐλογον ἀπορίαν: «τίνος ἔνεκεν ἀφῆκε τὸν διάβολον ὁ Θεὸς» νὰ πειράξῃ ἡμᾶς κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον, ὁ θείος Χρυσόστομος ἀπαντᾷ «ἵνα τῷ φθάρῳ συναυθιόμενοι καὶ τοῦ πολεμίου τὴν ἔσφοδον προσδοκῶντες, πολλὴν τὴν ἀγρυπνίαν καὶ διηρηκὴ τὴν νῆψιν ἐπιδεικνύμεθα».

Παρήγορα φαινόμενα.

Βαθεῖαν ἡ ἐλληνικὴ ψυχὴ ἐδοκίμασεν ἀνακούφισιν ἀπὸ τὰς ἐκδηλώσεις τοῦ πνεύματος, τὸ ὅποιον ἐδέσπασε κατὰ τὰς συνεδρίας τῆς κατ' αὐτὰς συγκροτηθείσης συνελύσεως τῆς δημοδιδασκαλικῆς δημοσποδίας. Ἡ βαρυνθῆσα, ἡ ἐκ τῆς συμμοριακῆς ἐγκληματικότητος δημοδιδασκάλων, ἐγειράτων τὸ ὄπλον κατὰ τῆς πατρίδος καὶ ἀπαρηθέντων τὰς αἰωνίας ἐλληνικὰς Ἀξίας, τῶν ὁποίων ἐτάχθησαν πρόμαχοι καὶ καλλιεργηταὶ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἐλληνοπαίδων, διὰ τῆς καθ' ὅλου στάσεως σύμπαντος τοῦ ἐλληνικοῦ δημοδιδασκαλικοῦ σώματος ἤρξατο διαλυομένη, ἐφ' ὅσον εὐτυχῶς ἀποδεικνύεται, ὅτι ἡ παρατηρηθεῖσα διαστροφή περιορίσθη εἰς μενονώμενα κροσάματα, ἀνάξια τῆς ὑψηλῆς θέσεως, εἰς ἣν ὑπὸ τοῦ Κράτους ἐτάχθησαν. θέλει δὲ ὁ ἐλληνικὸς λαὸς νὰ ἐλπίζῃ, ὅτι τὴν ἀπὸ τῶν τοιούτων ἐπιβλαβεστάτων διὰ τὸ κοινωνικὸν σύνολον στοιχείων αὐτοεκκαθάρισιν θὰ ἐπιχειρήσῃ αὐτὸ τοῦτο τὸ ἐπὶ ὄχιων ἄρχῶν λειτουργοῦν δημοδιδασκαλικὸν σῶμα κατὰ τρόπον δυνάμενον νὰ ἐμπνεύσῃ ἀπόλυτον τὴν εἰς αὐτὸ κοινὴν ἐμπιστοσύνην.

Οἱ ἐχθροὶ τῆς Ἀνασυγκροτήσεως.

Ἡ περὶ ἀνασυστάσεως τοῦ διαβοήτου χαρτοπαικτικοῦ κέντρου τοῦ Λουτρακίου εἵδησις κατετάραξεν οὐ μόνον τοὺς λουτρακιώτας, ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρον τὴν κοινὴν γνώμην, ὑπὲρ πάντας δὲ τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Κορινθίας κ. Μιχαήλ, εἰς εἰς τοῦ ὁποίου τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν ὑπάγεται ἡ καλὴ λουτρόπολις. Ἀπορῶν ὁ ἱεράρχης «πῶς ἐπιζητεῖται ἡ μετατροπὴ τῆς λουτροπόλεως ἀπὸ κέντρου ψυχαγωγίας, υγιείας δημιουργοῦ καὶ δυνάμεων σωματικῶν καὶ ψυχικῶν ἀνακαινιστικοῦ, εἰς τόπον φθορᾶς καὶ ἀπώλειας σωματικῆς καὶ ψυχικῆς», εὐλογώτατα συμπαιραίνει ὅτι «μόνον ἐχθροὶ τοῦ λαοῦ καὶ τῆς πατρίδος θὰ ἠμποροῦσαν νὰ διανοηθῶν τὴν ἐπανίδρυσιν τοῦ καζίνο, μὲ τὴν ἀποσυνθετικὴν λειτουργίαν τοῦ ὁποίου συνδέονται ἀναμνήσεις φθῶν, αὐτοκτονιῶν, χρεωκοπιῶν, διαζυγίων, βοώντων καὶ κραζόντων κοινωνικῶν σκανδάλων». Καὶ θὰ ἦτο ἐνδιαφέρον νὰ γνωσθῆ εἰς τοὺς κόλπους τίνος ὑπουργεῖον ἐμφυλεύουν αὐτοὶ οἱ ἐχθροὶ τοῦ λαοῦ, οἱ ὁποιοὶ μὲ τὴν ἀκάθαρτον περὶ ἀνασυστάσεως τοῦ Διαφθοροεῖου ἐκείνου πρωτοβουλίαν τῶν ἀνέλαβον νὰ ὑπονομεύσουν τὸ ἔργον τῆς ἠθικῆς, πρὸ παντός, ἀνασυγκροτήσεως τῆς χώρας ἐπὶ τῶν ἐρειπίων, τὰ ὁποῖα ἐπεσώρευσε ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ πνευματικοῦ καὶ ἠθικοῦ τῆς ἐδάφους τὸ ξένον καὶ τὸ ἐπιτόπιον ἔγκλημα.

Κατὰ γνωμοδοτήσιν τοῦ παρ' Ἀρείου Πάγου Εἰσαγγελέως.

γάμος μεταξὺ «χιλιαστῶν» ἢ «σπουδαστῶν τῆς Γραφῆς» τελεσθεῖς κατὰ τὰ παρ' αὐτοῖς γεννηθέντα, εἶνε ἔγκυρος καὶ τυγχάνει καταχωριστέος εἰς τὰ ληξιαρχικὰ βιβλία, διότι οἱ χιλιασταὶ δὲν εἶνε ἀθηρηκοί, ἀλλὰ μόνον αἰρετικοί, ἢ δ' αἰρεταί των δὲν εἶνε ἐν Ἑλλάδι μωσικῆ, ἀλλὰ φανερά καὶ «μὴ ἀντιβαίνουσα εἰς τὴν κοινὴν ἠθικὴν καὶ τὴν δημοσίαν τάξιν», τελεῖ δὲ ἀκολούτως τὰ τῆς λατρίας τῆς.

Ἐπίσης καὶ ὑπὸ παλαισημερολογιῶν ἱερέων ἱερολογούμενοι γάμοι εἶνε ἔγκυροι, διότι ἡ γράσις ὡς πρὸς τὸ Ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον διαφωνία των δὲν θίγει τὰ δόγματα τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἐκὸς εἶνε οἱ τελῶντες αὐτοὺς ἱερεῖς εἶνε ἀμετακλήτως κληρονομητοί, ὁποῖοι οἱ ὑπ' αὐτῶν τελοῦμενοι γάμοι εἶνε ἀνυπόστατοι, ὅθεν καὶ δὲν εἶνε καταχωριστέοι ἐν τοῖς ληξιαρχικοῖς βιβλίοις.

Δι' ἄλλης γνωμοδοτήσεως τοῦ αὐτοῦ Εἰσαγγελέως, γάμος τελεσθεῖς δι' ἀντιπροσώπου («ἐξ ἀποστάσεως») μεταξὺ ὁρθόδοξου καὶ καθολικοῦ, ἐλλήνων ὑπὸ τῆς ἀμορφῆς, τῆς οὗτω ἔπανδρουμένης προσηλυτισθείσης προσηλυμένους εἰς τὴν ὁμοιοκαθολικὴν ἐκκλησίαν κατὰ τρόπον συνιστώμενα ἀξιοποιῶν παρόβασι τῶν σχετικῶν περὶ προσηλυτισμοῦ συναγματικῶν διατάξεων, εἶνε ἄκυρος, ὡς ἱερολογηθεῖς δὲ μόνον ὑπὸ ἱερέως τῆς ὁμοιοκαθολικῆς ἐκκλησίας εἶνε καὶ ἀνυπόστατος, ὅθεν καὶ μὴ καταχωριστέος ἐν τοῖς ληξιαρχικοῖς βιβλίοις. Ἄκυρος ἐπίσης εἶνε καὶ ὁ δι' ἀντιπροσώπου συναπτόμενος γάμος, διὰ ὃ εἰς τῶν εἰς τοῦτον συναρκομένων εἶνε ἀλλοδαπὸς ἐπίσκοπος, διότι ὁ περὶ ἐλληνικῆς ἰθαγενείας νόμος δὲν ἐπιτρέπει τὴν δι' ἀντιπροσώπου σύναψιν τοῦ γάμου.

Ἐἰς τὸ ἄρθρον τοῦ Σεβ. Θεσσαλιώτιδος ὑπὸ τὴν ἐπιγραφήν «Οἱ Πρωτοπροσβύτεροι» (1 'Ιουλίου) ἀπὸ Γόργυνος Ἰωακείμ γραπτ. Γόργυνος Ἰωάννης.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Τῆ 2 μεσοῦντος μ.μ. ἡ Α. Μακαριότης ὁ Ἀρχιεπίσκοπος παρέστη εἰς τὴν ἐν τῷ Κελεγιῷ Ψυχικοῦ γενομένην τελετὴν ἀπονομῆς τῶν πτυχίων εἰς τοὺς ἀποφοίτους αὐτοῦ, πρὸς οὓς ἡ Α. Μ. ἐν προσφανήσει ἀπέτεινεν ἐπικαιροῦς πατρικῆς νουθεσίας.

— Τῆ 3 καὶ 7 Ἰουλίου ἡ Α. Μακαριότης προήδρευσε ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ συνεδριάσεων τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

— Τῆ 6 μ.μ. τῆς 3 Ἰουλίου ἡ Α. Μακαριότης ἐπεσκέφθη τὴν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Νάξου Ἐπαγγελματικὴν καὶ Οἰκοκυρικὴν Σχολὴν «Τὸ Ἑλληνικὸ Σπίτι» καὶ παρέστη εἰς τὴν γενεμενὴν ἑορτὴν ἐπὶ τῇ λήξει τῶν μαθημάτων. Τῆ 8 μ.μ. τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐπεσκέφθη τὸν Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως κ. Δημ. Μάξιμον.

— Τῆ Κυριακῇ, 6 Ἰουλίου, ἡ Α. Μ. κατήλθεν εἰς Πειραιᾶ καὶ ἐξεροστάτησε εἰς τὸ τελεσθῆν ἐν τῷ ἱ. ναφ. τοῦ ἁγίου Νικολάου μνημόσυνον ἐπὶ τῇ 123ῃ ἐπετείῳ τοῦ ὀλοκαυτώματος τῶν Ψαῶν.

— Τῆ παρελθούσῃ Παρασκευῇ, 4 Ἰουλίου, συνήλθον εἰς τὰ Ἀνάτορα, κατόπιν προσκλήσεως τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλείσεως, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος, ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, οἱ κ. Ὑπουργοὶ Συντονισμοῦ καὶ Οἰκονομικῶν, ὡς καὶ οἱ κ. Πρόεδροι, Πρωτάνεις ἢ ἐκπρόσωποι ὅλων τῶν Ἰδρυμάτων, Συλλόγων ἢ Ὁργανώσεων πνευματικῶν, οἰκονομικῶν, ἐπαγγελματικῶν κλπ. Πρὸς τοὺς συγκεντρωθέντας ὁμίλησεν ἡ Α. Μ. ἡ Βασίλισσα, διεκτραγωδίσει τὴν ἀθλιότητα χιλιάδων Ἑλλήνων τῶν βορείων ἰδιῶν ἐπαρχιῶν καὶ τελικῶς ἐπεκαλέσθη τὴν συνδρομὴν ὅλων τῶν τάξεων πρὸς ἐνέργειαν πανελληνίου ἐράνου διὰ τὴν ἐνίσχυσίν των. Ὁ Μακαριώτατος νῆχαρίστησε τὴν Α. Μεγαλειότητα ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὴν χριστιανικὴν καὶ ἠθικὴν αὐτὴν πρωτοβουλίαν, ἐξήγε τὴν σημασίαν τοῦ ἐράνου ἐξ ἐπόψεως χριστιανικῆς ἀλληλεγγύης καὶ ἐσημείωσε παρατηρήσεις τινὰς ἐν τῆς πείρας του διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἐράνου. Μετὰ τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως ἔλαβον πάντες σχεδὸν οἱ παριστάμενοι τὸν λόγον, ἀφοῦ δὲ νῆχαρίστησαν τὴν Α. Μεγαλειότητα, ἐτό-

νισαν την άναγκαιότητα του έράνου και εδήλωσαν την πρόθυμον συμμετοχήν εις αυτόν των τάξεων, τας οποίας έκαστος εξεπροσώπει.

Μετά δίωρον συζήτησιν, παρεκλήθη ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος, όπως καλέση υπό την προεδρίαν Του Ιδμελή Έπιτροπήν, όρισθείσαν εκ των παρασάντων αντιπροσώπων, ίνα εξετασθή εν λεπτομέρεια ο τρόπος και τα πρόσφορα μέσα του έράνου.

— Τήν παρελθούσαν Τρίτην, 8 Ιουλίου, συνήλθεν εις την Αρχιεπισκοπήν ή Έπιτροπή, αποτελεσθείσα εκ των κ. Δοντά, Τριανταφυλλοπούλου, Πούλοπούλου, Πεσμαζόγλου Μιχ. κλπ. και μετά μακράν συζήτησιν κατέληξεν εις όρισμένα πορίσματα. Άξιον ιδιαιτέρας σημειώσεως είναι ότι αι άποφάσεις της Έπιτροπής έλήφθησαν πάσαι όμοφώνως.

Τό Γεν. Έπιτελείον Στρατού κατέστησε γνωστόν προς την Γεν. Διεύθυνσιν Θρησκευμάτων και εις άπάντησιν σχετικού έγγραφου της «ότι εξέδόθη τό ύπ' αριθ. 498088 της 9-5-47 έγγραφον προς την άρμοδίαν ύπηρεσίαν περί άπολύσεως άπάντων των ύπηρετούντων Διακόνων, ίνα ούτοι δυνηθώσι, συνεχίζοντες εν ταις Σχολαίς τας σπουδάς των, να προσφέρουσιν εν καιρώ θετικώτερας ύπηρεσίας τή ύπηρεσία ήμών».

— Τήν παρελθούσαν έβδομάδα έπερατώθησαν αι εξετάσεις του Άνώτερου Έκκλησιαστικού Φροντιστηρίου της Ριζαρείου Σχολής. Κατά τό λήξαν πρώτον έτος φοιτήσεως τού διετούς τούτου Φροντιστηρίου, έφοίτησαν εξήκοντα πέντε άπόφοιτοι Γυμνασίων ή Διδασκαλείων, έξ ών πενήτηκοντα δύο προήχθησαν, έννέα παρεπέμφθησαν εις όλικήν ή μερικήν επανεξέτασιν και τέσσαρες άπερρίφθησαν

Ε Π Α Ρ Χ Ι Α Ι

Μητρόπολις Θεσσαλονίκης

Μερίμνη του παναγ. Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης παρεχωρήθη ο εις τόν βυζαντινόν ναόν Παναγίας της Άχειροποιήτου προσηρτημένος νεόδημος ναός του άγ. Νικολάου εις τό Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης ως πανεπιστημιακός ναός προς τέλεσιν ύποδειγματικών λειτουργιών και δι' άσκήσεις εις τά μαθήματα της Πρακτικής κυρίως Θεολογίας. Προς έπευλογίαν του νέου τούτου προσορισμού του εν λόγω ναού, τή 18 παρ. Μαΐου έτελέσθη εν αυτώ άρχιερατική λειτουργία ιερουργούντος του Μητροπολίτου, όστις και ώμίλησεν επίκαιρος προς τους παρασάντας και' αυτήν καθηγητάς και φοιτητάς του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

— Τή 31 του αυτού μηνός εν τώ μητροπολιτικώ μεγάρω συνήλθεν εις συνεδρίαν υπό την προεδρίαν του παν. Μητροπολίτου κ. Γενναδίου του Δ. Σ. του Α.Θ.Ν.Α.Δ.Θ., καθ' ήν εκ προσώπου της συμπαραισταμένης επιστημονικής Έπιτροπής επί της άνωστορήσεως του ι. ναού του άγ. Δημητρίου ο Πρόεδρος αυτής Καθηγητής της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Άθηνών κ. Γ. Σατηρίου εξέθηκε τά μέχρι τούδε συντελεσθέντα εις τόν εν λόγω ναόν, διέγραψε δε και τά ύπολειπόμενα διά την όλικήν του ναού άποκατάστασιν.

— Περί λίγοντα τόν παρ. Μάϊον επί τή λήξει των μαθημάτων των Κατηχητικών Σχολείων της Ι. Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης ο Παν. Μητροπολίτης έτέλεσε την θεϊαν λειτουργίαν εν τώ ιερώ ναώ της Άχειροποιήτου, καθ' ήν παρήσαν οι μαθηται και αι μαθήτριαι των Σχολείων, φοιτηται και φοιτήτριαι και οι γονείς των διδασκομένων. Μετά τό πέρας της λειτουργίας ο Παν. τελετουργός εν όμιλία αυτού εκφράσας την χαράν αυτού επί τής προόδου και αύξήσεως των Κατηχ. Σχολείων της μακεδονικής πρωτεύουσής, ύπεγράμμισεν όμα και τους κινδύνους και τας δυσκολίας της θερινής περιόδου, έφοδιάσας δε διά πατρικών ύποθηκών τόν μαθητικόν κόσμον, εκάλεσε τους γονείς να συμβάλουν και αυτοί εις την επίτευξιν του ύπο των Κατηχ. Σχολείων επιδιωκόμενου σκοπού.

Κατά τόν «Γρηγόριον Παλαών», εν τή Μητροπόλει Θεσσαλονίκης έλειτούργησαν κατά τό λήξαν έτος κατώτερα μόν Κατηχ. Σχολεία 71 μετά 9.000 μαθητών, μέσα δε 24 μετά 2.500 μαθητών και άνωτερα 7 μετά 900 μα-

θητών, άμοτέρων των φύλων. Προς τούτους έλειτούργησαν και 13 Κατηχ. Σχολεία εργαζόμενα μετά 1200 νέων και νεανίδων.

Μητρόπολις Σάμου-Ίκαρίας

Τή 15 παρ. μηνός χοροστατούντος του Σεβ. Μητροπολίτου κ. Ειρηναίου έτελέσθη εν τώ μητροπολιτικώ ναώ Βαθός ή έντολή της Ιεράς Συνόδου ταχθείσα έπιμνημόσυνος ύπερ των θυσιασθέντων κληρικών και λαϊκών δέησις. Μετ' αυτήν ή Α. Σ. εκφράσασα εν λόγω την βαθυτάτην της Έκκλησίας της Ελλάδος όλιψιν επί τώ σημερινώ άδελφοκτόνω πολέμω, «τή κατάρα αυτή της Ιστορίας», ανέπτυξε πόσον διά της εις τας καρδιας έλλήνων τινών άδελφών εισελάσεως ξένων ιδεών περι ύλιστικής εύδαιμονίας καταργείται ο πνευματικός κόσμος του έθνους, ανατρέπεται ή μεγαλειώδης Ιστορία του, και εκμηδενίζεται ή έλευθερία του, της όποιαν τό νόημα δέν έχει κατονοηθή. Εν αντίθεσει προς την φιλοσοφικήν κομμουνιστικήν αντίληψιν, κατά την όποιαν «ό,τι δήποτε είναι δημούργημα του πνεύματος θεωρείται ψευδοκατασκευάσμα, και ή Έκκλησία και ή Πατρίδα και τό Έθνος και οι άλλοι πνευματικοί του θεσμοί είναι χωρίς ούσιαστικήν αξίαν, πλάται και έπινοήσεις εκμεταλλευτών, ή έλευθερία — ειπεν ο Σεβασμώτατος — είναι «τό πνεύμα που φανερώνεται μέσα στον κόσμον ως Θεός, και μέσα στον άνθρωπον ως πρόσωπον, ως δημιουργός δύναμις, ως άγάπη και δικαιοσύνη, ως ιδανικόν και ως άγιόν, από τόν όποιον δημιουργούνται οι ήρωες που θυσιάζουν την ζωήν των διά να θριαμβώση ή άλήθεια και φωτισθούν οι δρόμοι της Ιστορίας και λυτρωθή ο κόσμος». Τελευταίον τόν λόγον ο Μητροπολίτης εξέφρασε την εύχην «να εισακουσθή ή φωνή της ένδόξου Ιστορίας της Ελλάδος, της έλληνικής Ορθοδόξου Έκκλησίας που είναι ή μητέρα όλων των ορθοδόξων Έκκλησιών της Ανατολής, διά να έξασφαλισθούν αι συνθήκαι της πνευματικής σταδιοδρομίας του Έθνους.. και θεμελιωθή ή ειρηνική συνεργασία των λαών προς τό καλόν όλοκλήρου της ανθρωπότητος».

Μητρόπολις Καρυστίας και Σκύρου

Ο Σεβ. Μητροπολίτης Καρυστίας εξαπέλευσεν Έγκύκλιον κατά της άντεθνικής—ως χαρακτηρίζεται—πληγής των Χιλιαστών ή των σπουδαστών της Γραφής ή των μαρτύρων του Ιεχωβά, ότινες τελευταίως ένέτειναν την δρασίαν των και εκυκλοφόρησαν έντυπα με τας αίρετικές κακοδοξίας των εν τή επαρχία του. Δι' αυτής προτρέπονται οι χριστιανοί «όπως προφυλαχθούν από τά ψυχοφθόρα ταύτα αντίχριστιανικά και άντεθνικά βιβλία» και άποφεύγουν τους Χιλιαστας «ως έχθρους της Πίστεως και της Πατρίδος ήμών».

Μητρόπολις Ζακύνθου

Περί τά τέλη του μηνός Μαΐου συνεκροτήθη εν Ζακύνθω, κατόπιν προσκλήσεως του Σεβ. Μητροπολίτου κ. Χρυσοστόμου, τό πέμπτον κατά σειράν έφημεριακόν Συνέδριον του Κλήρου της Ι. Μητροπόλεως Ζακύνθου. Μετά την προσφώνησιν του Σεβ. Προέδρου, δι' ης εξέηρε την δράσιν του Κλήρου κατά τά δεινά έτη του πολέμου και της κατοχής, όστις «εστάθη εις τό ύψος της άποστολής του προσενηκτών πολυτιμοτάτας θρησκευτικής, έθνικής και κοινωνικής ύπηρεσίας εις τόν χειμασθέντα εύσεβή λαόν της Ζακύνθου», και τας καταλλήλους όμιλίας του Νομάρχου Ζακύνθου, του Προέδρου των Πρωτοδικών, του Γυμνασιάρχου και του Έπιθεωρητού των Δημονικών Σχολείων, ήρξαστο ή ανάπτυξις υπό ειδικών εισηγητών των κάτωθι θεμάτων του Συνεδρίου: 1) Περί της θρησκευτικής και ήθικής καταστάσεως της συγχρόνου Κοινωνίας της Ζακύνθου, 2) Περί των πνευματικών και κοινωνικών καθηκόντων του έφημεριακού Κλήρου, 3) Περί της σημερινής θέσεως της Έκκλησίας της Ελλάδος άπέναντι των διαφόρων κοινωνικών συστημάτων και θεωριών, 4) Περί των τελετουργικών και πνευματικών καθηκόντων του Ιερέως, 5) Περί της οικονομικής καταστάσεως των Ι. Ναών Ζακύνθου και του τρόπου βελτιώσεως αυτής, 6) «Έκκλησία και Σχολείον», 7) Περί της οικονομικής καταστάσεως του έφημεριακού Κλήρου της Ελλάδος και

8) 'Ο εφημεριακός Κλήρος και τὰ αγροτικά, ἐργατικά και ἐπαγγελματικά ζητήματα.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Τῆ 22-25 παρ. 'Απριλίου ἡ προπαρασκευαστική 'Επιτροπή τοῦ Οἰκουμενικοῦ Συμβουλίου τῶν 'Εκκλησιῶν συνελοθοῦσα ἐν Buck Hill Falls τῆς Πενουλβανίας, ἡσχολήθη κυρίως περὶ τὴν προπαρασκευὴν τῆς πρώτης συνκλήσεως τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου, ἧτις θὰ συγκροτηθῆ ἐν 'Αμστελδάμῳ κατὰ τὸν προσεχῆ 'Αυγουστον. Μεταξὺ τῶν μετασχόντων τῆς συσκέψεως ἦσαν καὶ ὁ Σεβ. 'Αρχιεπίσκοπος 'Αμερικῆς 'Αθηναγόρας, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θυατείρων Γερμανός καὶ ὁ 'Αρχιεπίσκοπος τῶν ἐν 'Αμερικῇ ὀρθοδόξων ρώων Θεόφιλος. 'Ο ἐκ τῶν μελῶν τῆς ἐπισκεψείσης τὰς 'Αθήνας καὶ τὴν λοιπὴν ὀρθόδοξον 'Ανατολὴν 'Αντιπροσωπείας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Συμβουλίου τῶν 'Εκκλησιῶν αἰδ. Oliver Tomkins ἀνεκρίνωσεν, ὅτι θὰ ἀντιπροσωπευθῶσιν ἐν τῷ Συμβουλίῳ αἱ κατὰ 'Ανατολὰς ὀρθόδοξοι 'Εκκλησίαι, ὡς καὶ ὅτι ὁ Πατριάρχης Μόσχας ἐδέχθη ὅπως ἀντιπροσωπεύῃ τῆς ρωσικῆς 'Εκκλησίας διεξαγάγῃ συζητήσεις μετὰ ἀντιπροσωπείας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Συμβουλίου ἐν Πράγῃ. 'Η Συνδιάσκεψις τοῦ 'Αμστελδάμου θὰ ἀποτελεσθῆ ἐκ 450 μελῶν, τὸ 1/3 τῶν ὁποίων θὰ ᾖνε λαϊκοί.

ΔΙΑΦΟΡΑ

Τῆ 12 λήξαντος μηνός τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Cambridge ἐν ἐπίσημῳ τελετῇ ἀνεκήρυξεν ἐπίτιμον διδάκτορα τὸν διάσημον ῥώσον φιλόσοφον Νικόλαον Μπεντλάιερ, ἀφικόμενον ἐπίτιμος εἰς 'Αγγλίαν συνετεία προσκλήσεως.

— 'Απὸ τῆς 22 μέχρι 31 Ἰσταμένου μηνός θὰ συγκροτηθῆ ἐν 'Όσλο τῆς Νορβηγίας τὸ πρῶτον μετὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον Παγκόσμιον Συνέδριον τῆς χριστιανικῆς Νεότητος, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ μετασχόντων περὶ τοὺς 1200 ἀντιπρόσωποι τῶν Χριστιανῶν Νέων ἐξ ὀλοκλήρου τοῦ Κόσμου. Εἰς τὸ Συνέδριον τοῦτο θὰ ἀντιπροσωπευθῆ καὶ ἡ ἡμετέρα 'Εκκλησία ὡς καὶ αἱ παρ' ἡμῶν Χριστιανικαὶ 'Οργανώσεις Νέων δι' ἀντιπροσώπων τῶν.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

['Αναφέρονται μόνον τὰ πρὸς τὴν Διεθνήσιν ἀποστελλόμενα]

Γ'

Πρὸ τίνος ἐλάβομεν ἐκ Παρισίων ὀγκώδη τόμον ἐκδεδομένον ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου πρ. Λεοντοπόλεως *Σωφρονίου Ἐυστρατιάδου* καὶ φέροντα τὸν τίτλον *Ποιηταὶ καὶ ὕμνογράφοι τῆς 'Ορθοδόξου 'Εκκλησίας, τόμ. Α'*: *Οἱ ἱεροσολυμίται ποιηταὶ* ('Ἐν 'Ιεροσολύμοις, Τύποις 'Ιεροῦ Κοινοῦ τοῦ Π. Γάφου, 1940, σελ. κ+ 830). Εἰς τοὺς ἐπιστημονικοὺς κύκλους εἶνε γνωστὴ ἡ τεραστία ἐργασίας τοῦ σ. ἐν τῇ μακροχρονίῳ καὶ ἀόκνῳ ἀνά τὰς παρ' ἡμῶν καὶ ἐν τῇ 'Εσπερίᾳ βιβλιοθήκας συλλογῆ, μελέτῃ, κριτικῇ καὶ συστηματοποίησιν ἀφθόνου ὕμνογραφικοῦ ὕλικου, μέρος τοῦ ὁποίου ἀπὸ μακροῦ ἤρξατο δημοσιεύων, ἐξ οὗ δ' εἶνε ἀπρητισμένος καὶ ὁ ἀνά χειρας τόμος κατ' ἀνατύπωσιν ἐκ τῆς «Νέας Σιών» τῶν 'Ιεροσολύμων, περιλαμβάνων τοὺς ὕμνους εἰκοσι καὶ ἑξ ἱεροσολυμιτῶν ᾠματογράφων. 'Ο σ., ἐξαίρων τὴν τεραστίαν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ὕμνογραφίας ἀπὸ τοῦ α' μέχρι τοῦ η' αἰῶνος ἐξέλιξιν, διαπιστοῖ τὴν ἐπὶ τῆς ποιητικῆς καὶ ρυθμικῆς τῶν στίχων τῶν δαβιδικῶν ψαλμῶν ἀνέγερσιν τοῦ καλουμένου «βυζαντινῆς ποιήσεως» πολυμόρφου συγκροτήματος, ἐπὶ βάσει τῆς ἱερᾶς ἀρμονίας τῶν λέξεων καὶ τῶν τῶν ψαλμικοῦ στίχου. Τὴν ἐβραϊκὴν ταύτην τεχνολογίαν, τὴν στηριζομένην εἰς τὴν ἰσορροπίαν ἰσαριθμῶν τόνων καὶ λέξεων, ἠκολούθησαν καὶ οἱ συγγραφεῖς τῆς ΚΑ. ὧν τὰ Εὐαγγέλια ἐξεφώνουντο ἐμμελῶς, τὴν αὐτὴν δὲ παράδοσιν ἠκολούθησεν ἔκτοτε ἡ 'Εκκλησία ἐν τῇ τηρήσει τῆς παλαιᾶς πράξεως ὅτι τὰ πάντα ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ δέον ἀφάλλωνται, πλὴν τῶν εὐχῶν. Πλείστα παραδείγματα μαρτυροῦν, ὅτι στίχοι, ἐκ τῶν Εὐαγγελίων εἰλημμένοι αὐτοῖσι, ἀπῆρτισαν ἐκκλησιαστικὸν ποίημα, τὰ ἐκ τῆς Γραφῆς δὲ δάνεια ἀποθεκνύου

τὴν συγγένειαν τοῦ ἐβραϊκοῦ στίχου πρὸς τὸν βυζαντινόν, βάσιν μὲν ἔχουσιν τὸν τονικὸν ἀμφοτέρων ρυθμῶν, τὸ πρῶτον δὲ ἐν τῇ ὕμνογραφικῇ γραμματείᾳ πρὸ πολλοῦ διαπιστωθεῖσαν ὑπὸ τοῦ συγγραφῆως, ἀποδείξαντος οὕτω ὅπως ἐσφαλμένην τὴν γνώμην τοῦ Empeyeau, ὅτι ἡ συριακὴ ποιήσις στηρίζεται εἰς τὸν νόμον τῆς ἰσοσυλλαβίας καὶ ὅτι ἡ τοιαύτη ποιήσις ὑπῆρξε τὰχα ἡ βάσις, ἐφ' ἧς ἐστηρίχθη καὶ ἐξελιχθῆ ἡ βυζαντινὴ ποιήσις.

'Ἐνῶ ὁμως ἡ μέχρι τοῦ ε' αἰ. χριστιανικὴ ποιήσις βάσιν ἔσχε τὸν στίχον τῶν ψαλμῶν καὶ τῶν ᾠδῶν τῆς Π. Δ., ἧτοι τὸν τονικὸν ρυθμῶν, ἔκτοτε διὰ τῆς ἐμφανείας τοῦ Ρωμανοῦ ἀνοίγεται νέα περίοδος, διότι οἱ νέοι ἐκκλησιαστικοὶ ὕμνοι, πρὸς τῇ ἐβραϊκῇ τονικῇ ρυθμικῇ, ἀκολουθοῦν καὶ τὴν ἑλληνικὴν ρυθμοποιίαν, τὴν τονικὴν μετρικὴν, τῆς προσωδιακῆς ἐκλιπούσης. Χάρις εἰς τὸν Ρωμανὸν τὸν μελωδὸν εἰσῆχθησαν εἰς τὴν ἱερὰν ὕμνογραφίαν τὰ *κοντάκια*, ὧν πρῶτος αὐτὸς ἐγένετο ποιητής, σχόντων τοὺς ψαλμοὺς ὡς ὑποδειγματικὸν τύπον καὶ σκεῦτόν. Μετὰ αἰῶνα δὲ ἐμφανίζονται ὑπὸ τοῦ Σωφρονίου 'Ιεροσολύμων τὰ *ιδιόμελα* ὡς νέα ὕμνων μορφαί, κλείουσαι τὴν δευτέραν περίοδον τῆς ἀκμῆς τῆς ὕμνογραφίας.

Ταύτην διαδέχεται ἡ τρίτη καὶ τελευταία, τῶν *εἰρμῶν* καὶ τῶν *κανόνων*, ὧν πρῶτος εἰσηγητὴς ἐγένετο ὁ Δαμασκηνός 'Ιωάννης, λαβὼν ὡς βάσιν τὰς ἐννέα ᾠδὰς τῆς ΠΔ. Οὕτω ὁ σ. ἀπέδειξεν ὅτι εἰς οὐδὲν τῆς ἑλληνικῆς ἐκκλησιαστικῆς ὕμνολογίας εἶδος ὑπάρχει ἡ ἰσοσυλλαβία καὶ ὁμοτονία, παρὰ τὴν περὶ τοῦ ἐναντίου γνώμην τοῦ Κωνσταντίνου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων.

Τῆς δημοσιεύσεως τῶν ὕμνων ἐκάστου ὕμνογράφου προτάσσεται ἐπὶ τῇ βάσει εὐρείας βιβλιογραφίας κριτικὴ βιογραφία καὶ εἰδικὴ ἐπίστασις ἐπὶ τῶν δημοσιευομένων ἔργων, δι' ὧν προτείνεται καὶ διόρθωσις πολλῶν ἐσφαλμένων γνωμῶν.

Τὸ ἐν τῇ θεολογικῇ καὶ νομοκανονικῇ γραμματείᾳ ἐπίμαχον ζήτημα τῶν σχέσεων Πολιτείας καὶ 'Εκκλησίας ἐξ εἰδικῶν προσφάτων ἀφορμῶν ἀνέλαβε νὰ ἐξετάσῃ ὁ Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῆς 'Επικρατείας *Παναγιώτης Η. Πουλτίσης* ἐν τῷ ἐναγγῶς δημοσιευθέντι ἔργῳ τοῦ *Σχέσις Πολιτείας καὶ 'Εκκλησίας ἰδία ἐπὶ ἐκλογῆς 'Επισκόπων* (Τεύχος Α' 'Αθῆναι 1946 σελ. 34399), ὑποβληθέντι πρὸ δωδεκαετίας, ἐν τοῖς κυρίοις, πρὸς τὸ Συμβούλιον τῆς 'Επικρατείας ὡς εἰσηγητικῆς ἔκθεσις ἐπὶ εἰδικῆς περιπτώσεως ἀκυρώσεως ἐκλογῆς ἐκλόσκου. 'Ο σ., ἐν ὀλίγοις ἐκθέτων τὸ ἱστορικὸν τῆς εἰδικῆς ταύτης περιπτώσεως καὶ τὰ ἐν αὐτῇ γεννώμενα νομικὰ ζητήματα, ἐν οἷς καὶ τὸ τῆς ἀρμοδιότητος τοῦ Συμβουλίου 'Επικρατείας ὅπως κρίνῃ περὶ αὐτῆς, (1-20), εἰσέρχεται εἰς τὸ κύριον θέμα μετὰ ἀφθονωτάτου ἐπιστημονικοῦ ὀπλισμοῦ, μαρτυροῦντος εὐρείαν πολυμάθειαν καὶ ἐπιστημονικὴν ἐμπεριόρτητα ὡς πρὸς τὴν σχετικὴν γραμματείαν, ἡμετέραν τε καὶ ξένην. 'Ανασκοπῶν τὰ περὶ τῶν σχέσεων Πολιτείας καὶ 'Εκκλησίας κρατήσαντα συστήματα, εἰσέρχεται εἰς τὰς ἐν τῷ βυζαντινῷ κράτει τῶν ἐν λόγω δύο παραγόντων σχέσεις, ἐκθέτει τὰς περὶ αὐτῶν ἀντιφερομένας γνώμας τῶν διαπραγματευθέντων τὸ ζήτημα, ἐξετάζει εἰς τὰς σχετικὰς διατάξεις τῶν βυζαντινῶν αυτοκρατορῶν, τὴν ἐν τῷ βυζαντινῷ κράτει ἀμοιβαίαν σχέσιν κανόνων καὶ νόμων, τὴν ἐν Τουρκίᾳ θέσιν τῆς ὀρθοδόξου 'Εκκλησίας καὶ τὴν ἐν 'Ελλάδι σχέσιν 'Εκκλησίας καὶ Πολιτείας, ἐπάγεται τὰς περὶ τῶν γνωστῶν νόμων Σ' καὶ ΣΑ' (1852) ἐξενεχθείσας ὑπὸ διαφόρων θεολόγων, νομομαθῶν καὶ πολιτευτῶν κρίσεις, ἐπισυνάπτει τὸ ἐντεῦθεν προκύψαν ζήτημα τῆς νομικῆς δυναμείας τῶν ἱερῶν κανόνων, παραθέτων καὶ τὰς ἀντιμαχομένας ἐπ' αὐτοῦ γνώμας, εἰσέρχεται κατόπιν εἰς τὸ συναφές ζήτημα τοῦ ἂν αἱ τῶν νεωτέρων ἑλληνικῶν νόμων διατάξεις περὶ συμμετοχῆς τῆς Πολιτείας εἰς τὰ τῆς ἐκλογῆς καὶ τοῦ διορισμοῦ τῶν ἐπισκόπων ἀντικεινται εἰς τοὺς ἱεροὺς κανόνες, συμπεραίνων δ' ἐν τέλει ὅτι ἡ πράξις τῆς ἐκλογῆς ἐπισκόπου, ἀφ'

δου ίδια ηρέατο ρυθμιζόμενη υπό της Πολιτείας, αποβαλούσα τον αρχικόν θρησκευτικόν χαρακτήρα, κατέστη και είνε πράξις εξωτερική και, επομένως, νομικώς έλεγκτή, κατακλείει τὸ ἔργον πραγματευόμενος περί ἀπολελυμένων χειρότονων και περί χωρεπισκόπων, τιτουλαριών και βοηθών επισκόπων, ἐξ ἀφορμῆς τῆς περί ἧς ἡ ἔκθεσις ειδικῆς περιπτώσεως. Ἀνεξαρτήτως τοῦ ὄρθου ἢ μη τῶν συμπερασμάτων τοῦ συγγραφῆως ἐπὶ ζητήματος τοσαύτας πάντοτε προκαλοῦντος ἀμφισβητήσεις, οὗτος ἀποδεικνύεται ἐντελῶς ἐγκρατής τῆς σχετικῆς φιλολογίας, ἀξιοσημείωτος δ' εἶνε ἡ ἄκρως λεπτολόγος θεολογική και κανονική αὐτοῦ ἐνημερότης μέχρι και δυσπροσίτων ἔτι λεπτομερειῶν.

Τὸ αὐτὸ πρὸς τὸ ἐντὼ πρῶτω τόμῳ κριτικόν πνεῦμα διακρίνει και τὸν δεῦτερον τόμον τῶν *Βυζαντινῶν μελετῶν* τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ *Ἀλεξάνδρου Ν. Διομηδῆως*, ἐν αἷς ἐξετάζονται αἱ εἰς τὴν Ἑλλάδα σλαβικαὶ ἐπιδρομαὶ και ἡ ἔναντι αὐτῶν πολιτικὴ τοῦ Βυζαντίου (Ἀθήναι Ἐκδότης Ἀργύρης Παπαζήσης, 1946, σ. 251). Ἀπὸ πολλοῦ ἀσχολούμενος ὁ σ. εἰς τὸ θέμα τοῦτο, τὸ τόσον δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας πολὺ πλευρον, ἀλλὰ και ἐν τῇ καθ' ὄλου βυζαντινῇ ἱστοριογραφίᾳ πολὺ λεκτον, ἠδυνήθη νὰ λάβῃ ἔναντι τοῦ ἐπιβεβλημένην ἀντικειμενικὴν στάσιν μετ' ἐπισταμένην κριτικὴν μελέτην τῶν πηγῶν και τῆς σχετικῆς βιβλιογραφίας, νὰ ἀχθῇ δ' εἰς συμπεράσματα πραγματικῶς ἀδιάσειστα, ἀντέχοντα και εἰς τὴν μάλλον κακὸ τροπον κριτικὴν. Ἐπισκοπῶν τὰς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπιδρομαὶ τῶν ἀβαροσλαύων ἀπὸ τῶν μέσων ἡδῆ τοῦ στ' αἰῶνος και παρακολουθῶν τὴν ἀπὸ τοῦ ζ' αἰ. ἔναντι τῶν σλάβων πολιτικὴν τοῦ Βυζαντίου, ὡς και τὴν ἐν αὐτῷ πολιτικὴν και κοινωνικὴν και τὴν ἐν Ἑλλάδι κατὰ τὸν ἡ' αἰ. ἐθνολογικὴν κίνησιν, προβαίνει εἰτα εἰς τὴν διέρευσιν τοῦ προβλήματος τῆς γλωσσικῆς σλαβικῆς ἐπιδράσεως, ἀγεται δ' εἰς τὸ πόρισμα, ὅτι οὐδαμοῦ τῆς κυρίως Ἑλλάδος οἱ σλάβοι ἀπέβησαν δεσπῶζον στοιχεῖον κατὰ τρόπον, ὡστε νὰ ἐπιδράσῃν και ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς καλλιτεχνίας και τοῦ δικαίου και ὁπωςδήποτε ἄλλως. Διότι πρῶτον μὲν, αἱ ἐκάστοτε εἰς τὴν Ἑλλάδα σλαβικαὶ εἰσβολαὶ ἔφερον ἀσυγκρότητον δοκιμαστικὸν νομαδικὸν και σποραδικὸν χαρακτήρα ἐπὶ ἀναζητήσῃ κυρίως ἐλευθέρων χώρων καταλλήλων διὰ τὰς βιωτικὰς τῶν ἀνάγκας. Δεῦτερον δέ, συνήντων πάντοτε τὴν τελεσφόρον ἀντίδρασιν τῶν ἐγχωρίων πληθυσμῶν. Τρίτον, συνεπεία τῆς πολιτικῆς τῆς ἐκχριστιανίσεως τῶν ἐπιλυδῶν, οὗτοι βαθμηδὸν ἀπυροφούντο ἐξ ἑλληνιζόμενοι και συγχωνυόμενοι μετὰ τοὺς ἐγχωρίους, ὡς ποσοτικῶς και ποιοτικῶς ἀσθενέστεροι και ἀπείρους ὑποδεέστεροι. Κατ' οὐδεμίαν, λοιπόν, χρονικὴν περιόδον ἐπισυνέβη ἐξαφάνισις τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς και γλώσσης παρὰ τὰς οὐ μόνον σλαβικῶν φύλων διεισδύσεις, ἀλλὰ και τὰς ὑπὸ διαφόρων βαρβάρων ἐπανειλημμένας καταστρεπτικὰς ἐπιδρομαὶ. Ἰχνη βεβαίως τινὰ κατὰ τὸ μάλλον ἢ ἥττον αἰσθητὰ ἐπὶ τοῦ ἡθους και τοῦ τρόπου τῆς ζωῆς τῶν αὐτοχθόνων φυσικὸν ἦτο νὰ ἀφήσῃν οἱ ἐπιδρομεῖς ἐκ τῆς ἀναποφεύκτου μετ' αὐτῶν ἐπιμείας, ἀλλ' ἐν τῷ συνόλω τοῦ ὁ ἑλληνικὸς πληθυσμὸς διετήρησεν ἰδιά τινα γνωρίσματα, «τὰ ὁποῖα δὲν ἔσβησαν οὐτε ὁ χρόνος, οὐτε ἡ ἐπιρροὴ τῶν ἐξωθεν προσθετομένων ἐκάστοτε στοιχείων». Και τὸ γεγονός τοῦτο—ἐπιλέγει ὁ σ.—«εἶνε τόσῳ μάλλον ἄξιον ἰδιαιτέρας ἐξάρσεως, ὅσον ἡ Ἑλληνικὴ φυλὴ ἔζησεν ἐπὶ μακρότατον χρόνον χωρὶς κανεὶς νὰ φροντίξῃ δι' αὐτήν», ἐφ' ὅσον κατὰ τὸ πλεῖστον μὲν τῆς σταδιοδρομίας τῆς ἐβίου ἐντὸς ἐχθρικῶν συγκροτημάτων, οἱ δ' ἑλληνικοὶ πληθυσμοὶ ἐτέχον ἐπὶ σειράν ἐκατονταετηρίδων ἔρμαια τῆς τύχης, ἐκτεθειμένοι εἰς παντὸς εἴδους φθορὰς ἢ καταστροφῆς, μετὰ ὁδηγὸν μόνον τὸ φυλετικὸν τῶν ὁρμηφυτον, χάρις εἰς τὸ ὅποιον ἡ φυλὴ διετήρησεν ἰδιά τινα γνωρίσματα χαρακτικῆς και πνευματικῆς ἰδιοφυίας ἀναλλοίωτα, τὰ ληθαργούντα δὲ αὐτῆς ζώπυρα, πάντοτε ἀναζωογονούμενα, ἦσκον τὴν ἐνέργειάν τῶν. «Ἡ πίστις τοῦ Ἕλληνος εἰς

τὴν δύναμιν τῆς φυλῆς ἦτο ἀκατάβλητος. Ἡ ζωτικότης τοῦ ἀνεξάντλητος. Μετὰ ἡττας, οἰκτρὰς πλάνας και τραγικῶς ἀφανισμοὺς ἀναγεννᾶται και ξαναρχίζει τὴν ἔθνικὴν του σταδιοδρομίαν μετὰ νέον ἐκάστοτε θάρρος».

Ἡ συμπερασματικὴ αὕτη διαπίστωσις τοῦ φιλόστοργου συγγραφῆως, διατυπωμένη μάλιστα ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας τῆς ξενικῆς κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐπιβουλῆς, ἐρχεται ἐπίκαιρος ἐνθάρρυνσις και ἐνίσχυσις τῆς οὐδέποτε ἐγκαταλειψάσης τὸν Ἕλληνα αἰσιοδοξίας.

Λίαν ἐνδιαφέρουσα εἶνε ἡ ἀγγλιστι ὑπὸ τὸν τίτλον *Κουιλούμοσιον—Κουιλουμοσι* ὑπὸ τοῦ *Δουίζου Δ. Δουξίδου* ἐκδοθεῖσα μελέτη ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὀνόματος τῆς ἀγιορειτικῆς φερωνύμου μονῆς (On the origin of the name of the Monastery on Mount Athos) κατ' ἀνάτυπον ἐκ τῆς «Byzant-Neugr. Jahrbücher». Ἀνασκοπῶν και ἀνασκευάζων ὁ σ. τὰς ὑπὸ τῶν πρωταθῆσας ἐτυμολογίας τοῦ ὀνόματος τῆς ἐν λόγῳ μονῆς, ὁποῖαι αἱ τοῦ Πορφυρίου Οὐσπένσκη (ἐκ τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας Ket el moush), ἢ και ἄλλοι ἠσπασθησαν, τοῦ Μ. Γεδεῶν (ἀπὸ τίνος μωαμεθανοῦ πρίγκηπος Kou t lou mou s), τῶν ἐπὶ τοῦ Θεοδωρήτου βασιζομένων ἀθωνιτῶν (ἀπὸ τοῦ Ἰδρυτοῦ τῆς δ σ ί ο υ Κ ο υ τ λ ο υ μ ο ὄ σ η, τέλη τοῦ ι' αἰ., ἐτυμολογούμενον, κατὰ τὸν Κ. Βλάχον, ἀπὸ τῆς συνθέσεως κ ο ὗ τ ο υ λ ο ν / μ ο ὄ σ η ς, κ ο υ τ ο υ λ ο μ ο ὄ σ η ς / Κ ο υ τ λ ο υ μ ο ὄ σ η ς [κ ο ὗ τ ο υ λ ο ν = κ ο τ ὄ λ η = κ ο ὗ τ λ ο ν], ἢ, κατὰ τὸν Γ. Τσιοράν, κ ο τ ὄ λ η = κ ο τ λ ὄ η ς και μ ο ὄ σ η ς = γέρων, (ἦτοι γέρων ὅσ τ ε ὠ δ η ς ἐν Χαλκιδικῇ), προτείνει σχηματισμὸν τῆς λέξεως ἐκ τοῦ ἀραβικοῦ k o u d d o u s s o u n o u l m a s s i h, ἐτυμολογούμενος τὸν ν α ὄ ν τ ο ὕ Χ ρ ι σ τ ο ὕ, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν δι, κατὰ τὸν Κομνηνόν, ἡ ἐκκλησία τῆς μονῆς τιμᾶται «εἰς ὄνομα τῆς μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος Χριστοῦ». Ἡ ἀπορία δὲ τῆς ἐξ ἀραβικῆς φράσεως ὀνομασίας μονῆς, ἐν Ἑλλάδι εὐρισκομένης, λύεται, κατὰ τὸν σ., ἐκ τοῦ γεγονότος τῆς εἰς τὴν Χαλκιδικὴν προσφυγῆς ἀραβοφώνων χριστιανῶν, φευγόντων διωγμοὺς τῶν μωαμεθανῶν κατακτητῶν τῆς γενετήρας τῶν και οὖν τῷ χρόνῳ ὁργανωθέντων και ἰδρυθσάντων ἰδίων μονῆν, ἢν κατὰ τὴν μητρικὴν τῶν γλώσσων ἀνόμασαν ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἐν αὐτῇ ναοῦ τοῦ Σωτήρος Χριστοῦ. Ἡ ἐξήγησις αὕτη ἀποτελεῖ ὁμολογούμενῶς εὐφύστερον εὐρημα, δικαιοῦμενον ὑπὸ ἐὸ λόγον ἐπιχειρημάτων τοῦ συγγραφῆως, δι' ὧν τὸ μελέτημα κατακλείεται.

Τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον *Θρησκεία και διανόσις* ὀλιγοσέλιδον μὲν, ἀλλ' ἐν τῇ συντομίᾳ τοῦ πλοῦσιον εἰς σπουδαῖον περιεχόμενον τεῦχος τοῦ *Μητροπολίτου Κορινθίας Μιχαῆλ* (Κόρινθος 1945, σελ. 55), θὰ πηχόμεθα νὰ περιήρητο εἰς χεῖρας πάντων τῶν ἐκ τῶν καλουμένων «διδασκόμενων» φρονούντων, δι, «ἡ θρησκεία εἶνε καλὴ διὰ τὸν λαόν, κατὰλληλος διὰ τὴν ἀμόρφωτον μάζαν, δι, ὅμως και δι' ἀνθρώπους ποὺ ἀπέκτησαν κάποιαν μόρφωσιν ἢ ἀσχολοῦνται μετὰ γράμματα». Ταῦτιζοῦν δηλαδὴ οὗτοι τὴν θρησκείαν τῆς ἀληθείας και τῆς ζωῆς μετὰ τὰς λαϊκὰς δεσποδαιμονίας και τὴν μηχανικὴν και τυπικὴν λατρείαν, δι, ὅ και θεωροῦν ἀνάξιον τῆς μορφώσεως τῶν νὰ ἦνε θιασώται θρησκείας τόσον ταπεινῆς και χυδαίας. Ἀνθρώποι αὗτοι τῆς σκέψεως και τῆς ἐρεῦνης, ἔχοντες ἐνώπιόν τῶν μίαν θρησκείαν ἀξιούσαν δι, εἶνε ἡ μόνη ἀληθῆς ἐξ Ἀποκαλύψεως θρησκείας, ἡ μόνη ἐκ πασῶν τῶν θρησκείων και φιλοσοφῶν χύνουσα φῶς ἀπλετον εἰς ὅλα τὰ προβλήματα τῆς τε παρούσης και τῆς μεταθανάτιου ζωῆς, ἀντὶ νὰ ἐγκύψουν ἐπὶ τῶν διαπιστευτηρίων τῆς, νὰ μελετήσουν τὸ περιεχόμενον τῆς και τὴν οὐσίαν τῆς, νὰ βασανίσουν τὰς εἰς τὰ ἀγωνιώδη ἐρωτήματα τοῦ ἀνθρώπου ἀπαντήσεις τῆς, και τότε μόνον, ὡς γνήσιον τῆς ἀληθείας ἐκζητηταί, νὰ διατυπώσουν τὴν περὶ αὐτῆς ἀμερόληπτον κρίσιν τῶν, ἐμφανίζονται ἀντιεπιστημονικὴν ἀσυνέπειαν ὀφλισκάνοντες, ὅταν ὡς λόγον τῆς ἀθρησκείας

των παρουσιάζουν την θρησκευτικήν λαϊκὴν ἄγνοϊαν. Τὸ βιβλίδιον εἰς τοῦτο ἀκριβῶς ἀποσκοπεῖ: νὰ ἐκθέσῃ τὸ ὑποκείμενον τῆς χριστιανικῆς θρησκείας περιεχόμενον κατὰ τὰ κύρια του σημεῖα καί, ὡς ἀποτεινόμενον πρὸς τὴν ἐν λόγῳ κατηγορίαν τῶν «διανοουμένων», νὰ τοὺς διαφωτίσῃ περὶ τῶν ἀμοιβαίων σχέσεων τῆς πίστεως καὶ τοῦ λόγου, τῆς θρησκείας καὶ τῆς ἐπιστήμης, καὶ νὰ ἐφοδιάσῃ τὰς θεμελιώδεις ἀληθείας τῆς θείας Ἀποκαλύψεως, τὴν περὶ τοῦ προσώπου τοῦ Χριστοῦ εὐαγγελικὴν διδασκαλίαν, τὸν θεσμόν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν διὰ τῆς ἱστορίας ζωὴν τῆς διὰ τοιούτων ἐπιχειρημάτων, ἔναντι τῶν ὁποίων εἶνε ἀδύνατον νὰ παραμεινῇ ἀπαθὴς στοιχειώδους στοχαστικότητος καὶ ὑγιοῦς αἰσθημάτων ἄνθρωπος. Ἀλλὰ μίᾳ τοιαύτῃ συμπεπικνωμένη, ἀλλὰ καὶ μὲ τὸ χάρισμα τῆς σφηνείας ἐκτεθειμένη χριστιανικὴ ἀπολογητικὴ τῆς θεοότητος τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, θὰ πρέπει νὰ καταστή ἑγκόλιον παντὸς βουλομένου νὰ ᾔηε συνειδητὸς, καὶ ὄχι κατὰ τύπους μόνον, χριστιανός.

Εἰς τὸν αὐτὸν συγγραφέα ὀφείλεται καὶ ἡ *Ἱστορία τοῦ Χριστοῦ* (1945 σ. 46) συνταχθεῖσα, κατὰ τὸ ἀγγλικὸν τῆς Μ. Mackenzie καὶ προωρισμένη «γὰ τὰ μικρὰ παιδιὰ». «Γιὰ σὰς, κυρίως, τὰ μικρὰ παιδάκια τῆς ἐπαρχίας Κορίνθου—λέγει προλογιζόμενος ὁ Μητροπολίτης—ἔγραψα τὸ μικρὸ αὐτὸ βιβλιαράκι, πού με λόγια ἀπλὰ σὰς λέγει τὴν ἱστορίαν τοῦ Χριστοῦ μας. Τὸ ἔγραψα στὴ γλῶσσα τοῦ μιλάτε κάθε μέρα με τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς ἀδελφούς σας, νὰ γνωρίσετε καλὰ ποῖος ἦταν ὁ Ἰησοῦς Χριστός... καὶ ν' ἀγαπήσετε με τὴν καρδίαν σας Ἐκείνον γιὰ τὸν ὅποιον ὀμιλεῖ...», ὁπότε «χαρούμενα κι' εὐτυχημένᾳ θὰ περάσῃ τὴ ζωὴν τοῦ κάθε παιδάκι ἀπὸ σὰς...».

Ἡ τῆ 4 Ἀπριλίου ἐν. ἔτους συμπλήρωσις 1550 ἐτῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ μεγάλου ἐκκλησιαστικοῦ Πατρὸς Ἀμβροσίου Μεδιολάνων (+397) ἐγένετο ἀφορμὴ μιᾶς εὐτυχῶς πρωτοβουλίας τοῦ Μητροπολίτου Φθιώτιδος Ἀμβροσίου πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἐν τῷ Μηναίῳ ἑλληποδῶς ἀκολουθίας τοῦ διαπρεποῦς ἁγίου. Τὴν συμπλήρωσιν ταύτην ἐπέτελεσε λίαν ἐπιτυχῶς ὁ γνωστός ἐν Ἀγίῳ Ὄρει ὕμνογράφος μοναχὸς *Γεράσιμος Μικραγιαννανίτης*, οὕτω δ' ὀλοκληρωμένη ἡ Ἀκολουθία, μετ' ἔγκρισιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, προνοία τῆς Α. Σ. ἐξεδόθη λίαν φιλοκάλας ὑπὸ τὸν τίτλον *Ἀκολουθία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀμβροσίου Ἐπισκόπου Μεδιολάνων*, ἐκδομένη νῦν τὸ πρῶτον προνοία καὶ δαπάνη τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Φθιώτιδος Ἀμβροσίου (Ἀθήναι 1947, σ. 45). Θὰ ἠυχόμεθα ὅπως ἡ πρωτοβουλία αὕτη χρησιμεύσῃ ὡς ἀφορμὴ πρὸς ἀνάλογον συμπλήρωσιν καὶ ἄλλων ἐξ Ἰησοῦ ἰσχυρῶν καὶ ἀτελῶν ἐν τοῖς Μηναίοις Ἀκολουθίῶν ἐξοχωτάτων ἁγίων τῆς Ἐκκλησίας, διότι εὐλογον ἀπορίαν γεννᾷ τὸ ἐνδεές τῆς ὕμνωδίας Ἀκολουθίῶν, φέρ' εἰπεῖν, τῶν δώδεκα Ἀποστόλων, τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου, τοῦ Κυρίλλου Ἱεροσολύμων, καὶ ἄλλων.

Ἡ ἀπὸ τινος ἰδιαζόντως ἐνταθεῖσα παρ' ἡμῖν προπαγάνδα τοῦ πολυωνύμου ἀμερικανογενοῦς Χιλιασμοῦ προεκάλεσεν ἀξίεπαινον ἐλεγκτικὴν τῆς ἐπικινδύνου ταύτης διὰ τὴν θρησκευτικῶς ἀκατατόπιστον ὀρθόδοξον κοινωσίαν ἀντίδρασιν, σημαντικὴν εἰς τὴν ὁποίαν καὶ φιλοτιμοτάτην συμβολὴν ἀποτελεῖ ἡ τοῦ ἐν Πάτραις δημοδιδασκάλου *Ἀναστασίου Β. Ἀντωνοπούλου* συγγραφὴ *Χιλιασμός καὶ χριστιανικὰ δόγματα* (Πάτραι 1946, σελ. 180). Ὁρθῶς ὁ σ. χαρακτηρίζων τὴν αἵρεσιν ταύτην ὡς ἀντιχριστιανικὴν καὶ ἀνθεθνικὴν, τὴν κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐπιδειχθεῖσαν ὑπ' αὐτῆς προσηλυτιστικὴν δραστηριότητά ἀποδίδει εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν τῆς ἐκ τῆς τελευταίας φοβερᾶς πολεμικῆς περιόδου προσελθούσης δυστυχίας τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἐν πρώτῳ μέρει ἐπισκοπήσας ἱστορικῶς τὰ κατὰ τὴν ἀπὸ τῶν πρώτων ἡδὴ χριστιανικῶν χρόνων γέννησιν καὶ τὴν μετέπειτα ἀμερικανικὴν ἀνεμφάνισιν καὶ τὰς ἐκδηλώσεις

τοῦ χιλιασμοῦ, εἰς δεῦτερον μέρος ἐκθέτει τὰς δογματικὰς του πλάνας ὡς πρὸς τὰ πρόσωπα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ Ἁγ. Πνεύματος καὶ καθ' ὅλου ὡς πρὸς τὸ μυστήριον τῆς Ἁγίας Τριάδος, ἐπισυνάπτων δὲ τὰς σχετικὰς πρὸς τὴν ἀειπαρθενίαν τῆς Θεοτόκου καὶ περὶ τῶν ἀγγέλων χιλιαστικὰς ἑτεροδιδασκαλίας, ἐλέγχει μετ' ἐπιτυχίας τὰς αἰρετικὰς ταύτας διαστρεφὰς τῆς ὀρθοδόξου περὶ πάντων τούτων τῶν σημείων διδασκαλίας, ἣν ἐκθέτει μετ' ἐπαινετῆς σαφηνείας καὶ πειστικότητος.

Ὁ *Ἰωάννης Θ. Παναγόπουλος*, ἐν τῇ μελέτῃ του *Τὸ Ἀρχιεπισκοπικὸν ζήτημα* (Ἀθήναι 1946, σ. 101) ἐρευνῶν διεξοδικῶς ἀπὸ νομικῆς καὶ κανονικῆς ἐπόψεως ἐν ὅκτῳ κεφαλαίοις τὰ μετὰ τὴν τελευταίαν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσσοστόμου Παπαδοπούλου περὶ τὴν διαδοχὴν αὐτοῦ προκύψαντα ζητήματα, συνάγει ὅτι καὶ κανονικὴ καὶ νόμιμος ἐγένετο ἡ εἰς τὸν Ἀρχιεπισκοπικὸν θρόνον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀποκατάστασις τοῦ ἀπὸ Κορινθίας Δαμασκηνοῦ. Ἄλλ' ἢ ἀπ' αὐτῶν τῶν πρώτων γραμμῶν αἰχμη κατὰ τῆς μνήμης τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Χρυσσοστόμου ὡς ἀμυχθέντος τάχα «εἰς πολιτικὰς διαμάχας» καὶ «ὑπὸ ἐνίων κατηγορηθέντος δι' ὑπερβολικὴν φιλοχρηματίαν» τί ζητεῖ ἐν συγγραφῇ ἀξιόβου ἐπιστημονικὸν χαρακτήρα; Τίνα σχέσιν πρὸς τὸ θέμα δύναται νὰ ἔχη ἡ ἐκ τῆς τριοδίου φληναφίας δανεία οὐ μόνον ἀνευλαβῆς, ἀλλὰ καὶ ἄκριτος καὶ ἀνακριβῆς καὶ ἐπομένως ἄτοπος καὶ ἄδικος αὐτῇ λεπτομέρεια; Διότι ὁ μεταστάς Ἀρχιεπίσκοπος οὕτε ἄνεμίχθη ποτὲ εἰς πολιτικὰς διαμάχας, καὶ ἡ διασθηκὴ αὐτοῦ ἀπέδειξεν αὐτὸν ἐντελῶς ἀφιλοχρήματον μέχρι τοσοῦτου, ὥστε ἡ γενικὴ αὐτοῦ κληρονόμος ἀδελφὴ του νὰ ἀποθάνῃ μετ' οὐ πολὺ ὑπὸ φιλοπονητικῶν ἢ ἐπιμενῶν! Κραύγασον φιλοπρωτωνίων πρέπει, φαίνεται, νὰ ἀσκοῦν οἱ ἐλεήμονες ἱεράρχαι, διὰ νὰ ἀποφύγουν τὴν διὰ τῆς μελάνης ἐπιστημονικῶν γραφίδων μεταθανάτιον κηλίδωσιν.

Εἶνε πολὺ παρήγορον νὰ βλέπῃ τις κληρικούς μὴ μόνον διὰ τὸ προφορικὸν κηρύγματος, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς γραφῆς ἐπιτυχῶς φιλοτιμουμένους νὰ ὑψώσουν τὴν πνευματικὴν καὶ τὴν ἠθικὴν στάθμην τοῦ φιλοχριστοῦ λαοῦ. Εἰς τοιαύτας σκέψεις μᾶς παρακινεῖ τὸ ἔργον *Γύωφ σὸ φῶς τοῦ Ἀρχιμ. Βαρνάβα Τζωρτζάτου* (Ἀθήναι 1947, σ. 65), περιλαμβάνον θρησκευτικὰς μελέτας συνταχθεῖσας ἐξ ἀφορμῆς μεγάλων δεσποτικῶν ἑορτῶν, ὅσων τῶν Χριστουγέννων, τῆς Περιτομῆς, τῆς Ὑπαπαντῆς, τῆς Μεταμορφώσεως καὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου, ὡς καὶ τῆς Πεντηκοστῆς καὶ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου. Τὰς μελέτας ταύτας διακρίνει καὶ στοχαστικὸν βάθος καὶ θερμότης αἰσθημάτων καὶ διάθεσις φιλοσοφικῆ, κινούσα τὸν ἀναγνώστην πρὸς σφαιρὰς ὑψηλοτέρας μετὰ τὰς ὥραιας τῆς γραφίδος πῆσεις ὅπου πολλὴν αἰσθάνεται ψυχικὴν ἀνακούφισιν. Μόνον, μίᾳ βαθεῖα καὶ πηγαία πίστις ἱκανοὶ εἰς τοιαύτας δημιουργίας, τὰς ὁποίας εὐχόμεθα ὁλονὲν πλουσιωτέρας καὶ πυκνοτέρας.

Εὐφρόσυνον πατριδογραφικὸν ἀσχόλημα παρέσχεν εἰς τοὺς λεσβίους, καὶ εἰδικώτερον εἰς τοὺς ἐξ Ἀγιάσου τῆς Λέσβου καταγωγένους, ὁ *Στρατῆς Π. Κολαζιζέλης* διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ Α' τεύχους τοῦ καλοῦ του πονήματος *Θρόνος καὶ Ἱστορία τῆς Ἀγιάσου τῆς νήσου Λέσβου* (Μυτιλήνη 1947, σ. 45). Αἱ μετὰ λίαν ἀξίεπαινοῦ ἐπιμελείας συλλεγεῖσαι ἱστορικαί, τοπογραφικαί, ἐδαφολογικαί, κλιματολογικαί, ἀρχαιολογικαί, πλουτολογικαί, ἐκπαιδευτικαί, ἐκκλησιαστικαί καὶ ἄλλαι λεπτομέρειαι ἀποτελοῦν σημαντικωτάτην συμβολὴν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Λέσβου.

Ὁ (νῦν τέως) *Μητροπολίτης Ρόδου Ἀπόστολος*, συνθεῖς ἐν ὥραις σχολῆς, ἦν τῷ εἶχε δημιουργήσει τὸ φασιστικὸν καθεστῶς, ὑπὸ τύπον *Ἀπομνημονεμάτων* τὴν

ιστορίαν τῆς ἐν Ρόδῳ ὑπερτριακονταετοῦς αὐτοῦ ποιμαντορίας, ἐξέδωκεν ἤδη τὸν ξ' ἄριθμόν τῶν (Ἀθῆναι 1947, σελ. 310), ἐν ᾧ περιέλαβε τὴν χρονολογικὴν ἱστορίαν τῆς ἐπὶ Ἰταλο-γερμανοκρατίας (4 Μαΐου 1912—8 Μαΐου 1945) ἐκκλησιαστικῆς ἐπαρχίας Ρόδου. Ὡς ἦτο ἐπόμενον, ὑπὸ τὰς συνθήκας ἐκείνας ἡ ποιμαντικὴ δράσις τῆς Α.Σ. δὲν ἦτο ἀπηλλαγμένη ἀκανθῶν, εἶνε δὲ γνωστὰ τὰ κατὰ τὴν Ἰταλικὴν ἰδίαν κατοχὴν τῆς Δωδεκανήσου προκύψαντα ζητήματα, ἅτινα ἀπησχόλησαν τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν συνεπεία τῶν περὶ αὐτοκεφαλοποιήσεως τῆς δωδεκανησιακῆς ἐκκλησίας ἀξιώσεων τῆς Ἰταλικῆς δεσποτείας. Πολλὰ ἤ τότε ἐλέχθησαν καὶ ἐγράφησαν εἰς βάρος τῆς δωδεκανησιακῆς ἱεραρχίας, μάλιστα δὲ κατὰ τῆς πολιτείας τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ρόδου, εἰς διαλεύκανσιν δὲ ἐκείνου ἀκριβῶς τοῦ ζητήματος ἀφορᾷ ἡ σύνταξις τῶν ἐν λόγῳ Ἀπομνημονευμάτων. Φέρουσι, λοιπόν, ταῦτα κυρίως ἀπολογητικὴν τῆς πολιτείας τοῦ συγγραφέως αὐτῶν χα-ακτῆρα, διότι ἐγράφησαν—ὡς λέγει ἐν Προλόγῳ ἡ Α.Σ.—«διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἀληθείας ἐπὶ ὅλων τῶν κατὰ τὴν μακρὰν ἡμῶν ποιμαντορίαν παρούσασθόντων καὶ λυθέντων ζητημάτων, καὶ ὅπως δώσωμεν εἰς τὸ προσφιλὲς ἡμῶν ποιμνιον αὐθεντικὴν σύγχρονον ἱστορίαν τῶν ζητημάτων τούτων, γεγραμμένην ὄχι πλέον παρ' αὐτόππου μάρτυρος, ἀλλὰ παρ' αὐτοῦ τοῦ κυριωτέρου δρώντος ἐν αὐτοῖς παράγοντος, τοῦ δυναμένου συνεπὶς νὰ γνωρίζῃ καὶ τὰ βαθύτερα ἐλατήρια τῶν ἐκάστοτε σκέψεων καὶ ἀποφάσεων, διὰ τὴν σύγχρονον καὶ τὰς μὲλλούσας γενεάς...». Ἡ ἐξιστῶρισις τῶν γεγονότων ἐξικνεῖται μέχρι τοῦ 1942. Λόγῳ τῆς χρησιμοποίησεως τῶν Ἀρχείων τῆς Μητροπόλεως, ἀλλὰ καὶ τῶν προσωπικῶν ἀναμνήσεων τοῦ συγγραφέως, ὁ τόμος οὗτος ἀποβαίνει σπουδαία συμβολὴ εἰς τὴν σύγχρονον ἱστορίαν τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας.

Ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους ἤρξατο ἐκδιδομένη εἰς τετραμηνιαία τεύχη νομοκανονικὴ Ἐπιθεώρησις Ἀρχαίων Ἐκκλησιαστικῶν καὶ Κανονικῶν Δικαίων ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Δρος Παναγ. Γ. Παναγιωτῆ. Ἐν αὐτῇ πλὴν πρωτοτύπων πραγμάτων, προαγουσῶν τὴν ἐπιστήμην τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ καὶ τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου, θὰ δημοσιεύωνται καὶ ἀνέκδοτα ἔργα ἐκλιπόντων Καθηγητῶν τοῦ Ἐκκλησ. Δικαίου, ὡς τῶν Κ. Φρεαρίτου, Ἰω. Εὐταξίου καὶ Κ. Ράλλη, ἤδη δ' ἀπὸ τοῦ α' τεύχους ἤρξατο ἐκδιδομένη «Θεολογία Δογματικὴ» τοῦ Κ. Φρεαρίτου καὶ «Ἐκκλησ. Δίκαιον» τοῦ Κ. Ράλλη.

Πολλὴν ποίησιν καὶ ἀπαλὴν τρυφερότητα ἀποπνέει ὀραίων χρονολογημάτων συλλογὴ τῆς Ἀριστοβούλης Κασιμάλλη-Μαλλοῦχοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον Σὰν ξημέρωσε (Ἀθῆνα 1947, σ. 60), ἀφιερωμένη «στὰ ἑλληνικὰ νιάτα, ποῦ διψοῦν γιὰ μάθησιν καὶ καθαρὰς ἰδέας». Ὅλα ἀναγινώσκονται μὲ ὅσον ἐνδιαφέρον καὶ συγκίνησιν ἀπολαμβάνονται μὲ καλὰ λογοτεχνήματα.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Ἐπίστολαί, ἄρθρα, βιβλία, περιοδικὰ καὶ ἐφημερίδες ἐπ' ἀνταλλαγῇ: Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τῆς «Ἐκκλησίας», Ὁδὸς Μοσχονησιῶν 12Α Ἀθήνας 8. [Τηλέφ. 82.219].

Συνδρομαὶ καὶ ἐμβάσματα διὰ ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς: Πρὸς τὸν Διαχειριστὴν τοῦ Περιοδικοῦ «Ἐκκλησίας», Ἀθήνας (Κ), ὁδὸς Φιλοθέης 19.

Οὐδεμία αἴτησις πρὸς ἐγγραφήν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἀν δὲν συνοδεύηται ὑπὸ τοῦ ἀντιτίμου τῆς συνδρομῆς.

Τὰ χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται, δέον δὲ νὰ ἦνε εὐανάγνωστα καὶ γεγραμμένα ἐπὶ τῆς μιᾶς μόνον ὀψείας τοῦ χάρτου.

Αἰδ. Κωνσ. Ζερβῶν Χροῦσα Σύρον· ἡ ἀποστολὴ τοῦ φύλλου ἐτακτοποιήθη τὸ πονημάτιον ἐλήφθη ὡς καὶ ἄλλοτε σὰς ἐγράψαμεν, ἡ «Διάταξις» δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ

δημοσιευθῇ ἐν τῇ «Ἐκκλησίᾳ» ἴσως ἐν τῇ «Θεολογίᾳ», ὅταν ἐπαναληφθῇ, ὡς ἐλπίζομεν. ἡ ἐκδοσίς τῆς.—Αἰδ. Βασίλειον Καλλιμακάρην Στριγανὰ Τριχωνίδος· ἡ ἀνωμαλία προήλθεν ἐκ τοῦ ὅτι δὲν μᾶς ἀνεκινώσατε τὴν μετὰ θεοῖν σὰς ἐγκαίρως ἐφεξῆς θὰ λαμβάνετε τὸ φύλλον τακτικῶς εἰς τῆς νέαν διεύθυνσίν σας.—Αἰδ. Μιχαὴλ Γεωργίου Πανοῦσην Νικολίτσιον, Ἀγαθὰγγελιον Μπλάτσον Κορινθῶν· αἱ διευθύνσεις σας ἐτακτοποιήθησαν.—Μητρόπολιν Ἀθηνῶν· ἡ Κατάστασις ἐλήφθη, ὡς καὶ ἡ ἐπιταγὴ εὐχαριστοῦμεν εἰς τοὺς ἤδη καταβαλόντας τὴν συνδρομὴν των ναὺς ἐσάλλη ἐκ παραδρομῆς ἡ ὑπ' ἀριθ. 35 τῆς 23 Μαΐου ἐν. ἔτους ἡμετέρα Ἐγκύκλιος.—Αρχιμ. Θεοδόσιον Λίνδον Δωδεκανήσου· ἐλήφθη τὸ «ὑπόλοιπον τῆς συνδρομῆς τοῦ 1947», παρακαλοῦμεν ὅμως νὰ μᾶς ἀνακοινώσετε ποῖον προηγούμενον ἐμβάσματος συμπλήρωμα ἀποτελεῖ.—Αἰδ. Κ. Πέτροβικαν Μανολάδα· διὰ τὸ φύλλον ποῦ στέλλεται εἰς σὰς προσωπικῶς δὲν ὑποχρεοῦσθε εἰς καταβολὴν ἰδιαιτέρας συνδρομῆς.—Μητρόπολιν Μαντινείας· ἡ ὑπ' ἀριθ. 720 Κατάστασις ἐλήφθη εὐχαριστοῦμεν.—Μητρόπολιν Ἀργείας· ἡ ὑπ' ἀριθ. 242 προκήρυξις ἡδὴ ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ φύλλῳ 25—26 τῆς 1 'Ιουλίου· ἡ δὲ ὑπ' ἀριθ. 826 ἐγγράφου ὑμῶν σταλεῖσα Κατάστασις ἐλήφθη εὐχαριστοῦμεν.—Ἱερολ. Ἱερόθεον Κυρκώτην Λονδίνον· ἡ ἐπισυμβάσα περὶ τὴν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐν γένει ἀποστολὴν περιοδικῶν ἐξ Ἑλλάδος ἀνωμαλία δὲν ὀφείλεται εἰς ἡμᾶς· ἐνηργήσαμεν ἀρμοδίως πρὸς τακτοποιήσιν τῆς παρακαλούμεν ἐνημερώσατέ μας ἂν τώρα λαμβάνετε τακτικῶς τὸ φύλλον καὶ ποῖα φύλλα καθυστεροῦνται· ἡ περὶ Φωτίου ἀνταποκρίσις θὰ δημοσιευθῇ εὐχαριστοῦμεν ὅ περὶ συνδρομῆς λόγος παθέλαμε διὰ τὸς τακτικούς συνεργάτας.—Σύλλογον «Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι» Βόλον· διὰ τὸ ζήτημα περὶ οὗ ἡ ἀπὸ 25 'Ιουνίου ἐπιστολὴ σας ἡδὴ τὸ Ὑπουργεῖον προσέβη εἰς τὰ προσήκοντα διαβήματα· σὰς παραπέμπομεν εἰς τὸ φύλλον τῆς «Ἐκκλησίας» τῆς 1 'Ιουλίου σ. 205.—Αρχιμ. Στέφανον Σακελλαρίδην Μήθυμναν· Ἡ ἀποστολὴ εἶχε διακοπῆ διότι ἐπιστρέφοντο τὰ φύλλα μὲ τὴν σημασίαν «ἀγώστος». Συνεχίζεται, μὲ τὴν παράκλησιν νὰ μᾶς ἀνακοινώσετε ποῖα φύλλα σὰς λείπουν, διὰ νὰ σὰς σταλοῦν.

Πᾶσα μεταβολὴ διευθύνσεως δέον νὰ μᾶς ἀνακοινώσθαι ἀμέσως, σημεμιονμένης ἀπαραιτήτως τῆς θέσεως, ἐξ ἧς ἡ μετὰθεσις. Ἄνευ τῆς σημεμιώσεως ταύτης ἀποβαίνει ἀδύνατος ἡ ἀποστολὴ τοῦ φύλλου εἰς τὴν νέαν διεύθυνσιν.

= Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α =

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Προκειμένου ἵνα ἀνακηρύξωμεν ὑποψηφίους διὰ τὴν πληρῶσιν τῆς κενῆς ὀργανικῆς θέσεως ἐνὸς τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ ἐν Πειραιεὶ ἱ. ναοῦ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου διὰ νομίμου καὶ κανονικῆς ἐκλογῆς, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω. Ἐν Ἀθήναις τῇ 7ῃ 'Ιουλίου 1947. † Ὁ Ἀθηνῶν Δαμασκηνός

— Προκειμένου ἵνα ἀνακηρύξωμεν ὑποψηφίους διὰ τὴν πληρῶσιν τῆς κενῆς ὀργανικῆς θέσεως ἐνὸς τακτικῆς ἐφημερίου τοῦ ἐν Πειραιεὶ ἱ. ναοῦ τῆς Ἐθαγγελιστρίας διὰ νομίμου καὶ κανονικῆς ἐκλογῆς, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω. Ἐν Ἀθήναις τῇ 9ῃ 'Ιουλίου 1947. † Ὁ Ἀθηνῶν Δαμασκηνός

Ἱ. Μητρόπολις Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας

Στερουμένης τῆς ἐνορίας Δεχουνίου τακτικοῦ ἐφημερίου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσιν τὴν θέσιν ταύτην καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς πα-

ρούσης υποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 48 τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 2200)40 «περὶ ἰ. ναῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα πιστοποιητικά, καθ' ὅσον μετὰ ταῦτα θέλωμεν προβῆ εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τῶν ὑποψηφίων. Αἴγιον τῆ 5 Ἰουλίου 1947 ἱ Ὁ Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλ. Ἀγαθόνικος

—Στερουμένης τῆς ἐνορίας Παγκρατίου τακτικῶ ἔφημερίου, καλοῦμεν τοὺς βουλευμένους νὰ καταλάβωσιν τὴν θέσιν ταύτην καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 48 τοῦ ἀναγκ. Νόμου 2200 «περὶ ἰ. ναῶν καὶ ἔφημερίων» προβλεπόμενα πιστοποιητικά, καθ' ὅσον μετὰ ταῦτα θέλωμεν προβῆ εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τῶν ὑποψηφίων. Αἴγιον τῆ 12 Ἰουλίου 1947.

ἱ Ὁ Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας Ἀγαθόνικος

Ἱ. Μητρόπολις Φωκίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 46 τοῦ Ἀναγκαστ. Νόμου 2200)1940 «περὶ Ἐνοριακῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» ὡς ἐτροποποιήθη καὶ συνεπληρώθη ὑπὸ τοῦ Νόμου 540) 1945, προσκαλοῦμεν διὰ τρίτην φορὰν τοὺς βουλευμένους νὰ καταλάβωσιν τὰς κενὰς ἐφημεριακὰς θέσεις τῶν ἐνοριῶν: 1) Ἁγίου Νικολάου Ἀμφίσσης, 2) Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Χρυσοῦ, 3) Ἁγ. Νικολάου Δελφῶν, 4) Ἁγ. Γεωργίου Καλοσκοπῆς, 5) Ἁγ. Νικολάου Γαλαξειδίου, 6) Ἁγ. Νικολάου Μαυρολιθαρίου, 7) Ἁγ. Βασιλείου Ἀμυγδαλιάς, 8) Ἁγ. Γεωργίου Ἁγ. Γεωργίου, 9) Ἁγ. Νικολάου Βουνοχώρας, 10) Ζωοδόχου Πηγῆς Τριταίας, 11) Κοιμήσεως Θεοτόκου Κουσίνου, 12) Ἀρχαγγέλου Πειταγιοῦ, 13) Ἁγ. Γεωργίου Ψυλοῦ Χωριοῦ, 14) Ἁγ. Νικολάου Κριατοῦ, 15) Ἁγ. Γεωργίου Κερασίας, 16) Τριῶν Ἱεραρχῶν Κλήμα Ὑτίας, 17) Ἁγ. Εὐθυμίου Βελενίου, 18) Κοιμήσεως Θεοτόκου Κ. Μουσκουνίτσα, 19) Ἁγ. Βασιλείου Πανόρμου καὶ 20) Ἁγ. Πολυκάρπου—Ἁγ. Πολυκάρπου καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 47 τοῦ Α.Ν.2200)1940 «περὶ ἐνοριακῶν Ναῶν καὶ ἔφημερίων» καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 16 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 586)1941 Ν.Δ. «περὶ τροποποιήσεως συμπληρώσεως τοῦ Α.Ν. 2200)1940» δεξιόμενα προσόντα, ἵνα ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα πιστοποιητικά, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων διὰ τὰς ἄνω ἐνορίας. Ἐν Ἀμφίσσῃ τῆ 20 Ἰουλίου 1947. ἱ Ὁ Φωκίδος Ἀθανάσιος

Ἱ. Μητρόπολις Καρυστίας καὶ Σκύρου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46, 47 καὶ 48 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2200)40 Α. Ν. (περὶ ἱερῶν ναῶν καὶ ἔφημερίων προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πληρωσὴν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ ἱεροῦ ναοῦ «Ἁγιος Γεώργιος» Ἁγίου Γεωργίου, καλοῦμεν τοὺς βουλευμένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου δεξιόμενα προσόντα πρὸς κατάληψιν τῆς ἄνω θέσεως ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλωσιν ἡμῖν τὰ δικαιολογητικά τῶν προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν αὐτῶν ὡς ὑποψηφίων. Ἐν Κύμῃ 11η Ἰουλίου 1947. ἱ Ὁ Καρυστίας καὶ Σκύρου Ἀνανίας

ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑΙ

Ἱ. Μητρόπολις Ὑδρας Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης

Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον τῆς ἐν Αἰγίνῃ Ἱεράς Γυναικείας Μονῆς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου τῆς ἐπιλεγόμενης «Χρυσολεοντίσεως» διακηρύττει ὅτι ἐκτίθεται εἰς πλειοψηφικὴν δημοπρασίαν πρὸς ἐκποίησιν ἐνεργηθσομένην δι' ἐνσφραγιστῶν προσφορῶν, τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σωφρονιστηρίου καὶ ἐντὸς τῆς πόλεως Αἰγίνης οἰκόμενον μετὰ τοῦ ἐν αὐτῷ κειμένου ἠρεικωμένου οἰκίσκου καὶ ἐνὸς φρέατος ἐκτάσεως ἔνευκασιῶν (900) περίπου τετραγωνικῶν μέτρων, τῆς ἀνωτέρω Ἱεράς Μονῆς, βάσει τῶν ὁρῶν τῆς ὑπ' ἀριθ. 55 διακηρύξεως τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου τῆς ἀνωτέρω Ἱεράς Μονῆς καὶ συγγραφῆς ὑποχρεώσεων. Ἡ δημοπρασία ἐνεργηθήσεται ἐν Αἰγίνῃ καὶ εἰς τὴν συνήθη τόπον τῶν δημοπρασιῶν τὴν 13ην Ἰουλίου 1947

ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὄραν 10—12 π.μ. ἐνώπιον τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου τῆς Μονῆς.

Τῆς συγγραφῆς ὑποχρεώσεων καὶ λοιπῶν ὁρῶν δύναται νὰ λάβωσι γνῶσιν οἱ ἐνδιαφερόμενοι παρὰ τῷ Μητροπολιτικῷ Γραφεῖο τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης καὶ τῷ Γραφεῖο τῆς Ἱεράς Μονῆς.

Ἐν Ἱ. Γυν. Μονῆ Κοιμήσεως Θεοτόκου Αἰγίνης

τῆ 18η Ἰουλίου 1947

Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον

Μαγδαληνῆ μοναχῆ, Εὐδοκίῃ μοναχῆ, Φεῖβη μοναχῆ

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ ΔΙΑ ΤΑ ΤΟΠΙΚΑ Τ.Α.Κ.Ε.

Ἡ εἰσπραξις τῶν συνδρομῶν τῶν ἰ. ναῶν ὑπὲρ τοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία» ἐνεργεῖται κατὰ τὸν Νόμον 2200)40 ὑπὸ τῶν κατὰ τόπους ΤΑΚΕ οὐχὶ δι' ἰδιαιτέρων διπλοτύπων τοῦ περιοδικοῦ τούτου, ἀλλὰ δι' ἐκείνων διὰ τῶν ὁποίων εἰσπράττονται οἱ πόροι τοῦ ΤΑΚΕ.

Αἱ εἰσπράξεις αὗται ἐκ συνδρομῶν πρέπει νὰ μεταφέρονται εἰς εἰδικὴν στήλην τῶν μηνιαίων Καταστάσεων εἰσπράξεων τῶν Τοπικῶν ΤΑΚΕ τῶν υποβαλλομένων εἰς τὸ Κεντρικὸν (ΤΑΚΕ), ὁπόθεν θὰ ἀποδίδονται εἰς τὸ Περιοδικόν.

(Ἐκ τῆς Διευθύνσεως τοῦ ΤΑΚΕ)

ΔΙΑ ΤΑ ΕΚΚΛΗΣ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΤΩΝ ΝΑΩΝ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Συντελεσθέντος τοῦ καθορισμοῦ τῶν συνδρομῶν τῶν ἱερῶν ναῶν τῶν ἐπαρχιῶν, παρακαλοῦνται θερμοῦς τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Συμβούλια αὐτῶν ὅπως, συνηνοοῦμενα μετὰ τῶν Μητροπολιτικῶν Γραφείων, σπεύσωσι τὸ ταχύτερον νὰ καταβάλωσιν αὐτὰς εἰς τὰ Τοπικὰ ΤΑΚΕ.

ΔΙΑ ΤΑ ΕΚΚΛΗΣ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΤΗΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ

Παρακαλοῦνται τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Συμβούλια τῶν ναῶν Ἀθηνῶν, Πειραιῶς καὶ Περιχώρων, ὅπως καταθέσωσιν εἰς τὸ ΤΑΚΕ τὴν συνδρομὴν τῶν ὑπὲρ τοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία», ὡς εἰδοποιήθησαν παρὰ τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Ἰδιωτῶν	Δρχ. 12.000
Φοιτητῶν καὶ σπουδαστῶν Ἱερατικῶν	
Σχολῶν	6.000
Ἐξωτερικοῦ	Δολλ. 6
Τιμὴ ἀκάστου φύλλου	Δρχ. 1.000
Προκηρῆξεις ἐκλογῆς ἱερέων:	
1) διὰ μόνην θέσιν	5.000
2) διὰ πλείονας τῆς μᾶς ἐν τῇ αὐτῇ	
Προκηρῆξει διαστη πρὸς ὀρυμᾶς	3.000
Οὐδέμια Προκηρῆξεις θὰ δημοσιεῦνται μὴ συνυποδευομένη ὑπὸ τοῦ ἀντιτίμου αὐτῆς.	
Αἱ συνδρομαὶ προκαταβάλλονται.	

“ΕΚΚΛΗΣΙΑ,,

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑ

- † Ὁ Ἀθηνῶν ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ
- † Ὁ Ὑδρας-Σπετσῶν-Αἰγίνης ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ
- † Ὁ Ἐδέσσης-Πέλλης ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ

καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου, Ἀκαδημαϊκός

ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΦΥΤΡΑΚΗΣ

Υφηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Π. Σ. ΜΑΝΩΛΕΪΣΣΗ

Ἐν Ἀθήναις τόποις «Φοίνικας», Λεωνόπου 4